EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 12. 12. 2024
COM(2024) 569 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Správa o fungovaní systému vlastného zdroja založeného na DPH

Obsah

1. Úvod 2

1.1. Vývoj systému vlastného zdroja 2

1.2. Rámec DPH do reformy v roku 2021 3

1.3. Reforma z roku 2021 4

Zjednodušené výpočty 4

Cielené kontroly 5

2. Účinnosť systému vlastného zdroja založeného na DPH 6

2.1. Vývoj základov vlastného zdroja založeného na DPH 6

2.2. Výber príjmov z vlastného zdroja založeného na DPH 12

2.3. Ochrana finančných záujmov EÚ 15

Vývoj nevyriešených výhrad v rokoch 2016 až 2022 15

Vývoj v oblasti nesplnenia povinnosti v súvislosti s vlastným zdrojom založeným na DPH v rokoch 2016 až 2022 17

2.4. Spätná väzba od členských štátov 19

2.5. Záver 21

3. Vývoj váženej priemernej sadzby od roku 2016 22

3.1. Vývoj váženej priemernej sadzby: 2016 – 2020 22

3.2. Vývoj váženej priemernej sadzby: odhady na roky 2021 – 2024 23

3.3. Záver analýzy váženej priemernej sadzby 27

4. Záver 27

Príloha 28

1. Úvod

Komisia bola poverená úlohou vypracovať do 1. januára 2025 správu o fungovaní systému vlastného zdroja založeného na dani z pridanej hodnoty (DPH). Podľa právneho predpisu[1] musí táto správa obsahovať „*posúdenie účinnosti a primeranosti systému vlastného zdroja založeného na DPH, najmä viacročnej váženej priemernej sadzby. V prípade potreby sa k správe pripojí návrh na výpočet tohto nariadenia s cieľom určiť konečnú viacročnú váženú priemernú sadzbu na základe novších údajov*".

V súlade s úlohou, ktorou bola Komisia poverená, sa v tejto správe poskytuje prehľad zmien vykonaných v systéme vlastného zdroja založeného na DPH, rozoberá sa jeho účinnosť prostredníctvom analýzy vývoja príslušných ukazovateľov výkonnosti po vykonaní zmien, a to aj so zahrnutím posúdenia nového systému členskými štátmi. Takisto sa v nej posudzuje primeranosť systému v súvislosti so zmenami vykonanými v roku 2021 so zameraním na viacročnú váženú priemernú sadzbu. V správe sa uvádzajú aj informácie o počte členských štátov, ktoré stále uplatňujú váženú priemernú sadzbu, na ktorú sa vzťahujú výhrady, ako aj o prípadných zmenách vnútroštátnych sadzieb DPH.

1.1. Vývoj systému vlastného zdroja

DPH je spoločná daň, ktorú platia všetci koneční spotrebitelia pri spotrebe tovaru alebo služieb na jednotnom trhu. Uplatňujú ju všetky členské štáty ako široko založenú daň zo spotreby v spoločnom rámci stanovenom smernicami EÚ. Táto spoločná daň je kľúčovou súčasťou jednotného trhu, ktorý sa radí medzi najväčšie úspechy EÚ.

Systém vlastného zdroja založeného na DPH bol zavedený v roku 1970[2] a uplatňoval sa postupne v súlade s postupnou harmonizáciou prostredníctvom smerníc o DPH. Po jeho zavedení príjmy z DPH spolu s clami a poľnohospodárskymi poplatkami postupne nahradili finančné príspevky členských štátov. S cieľom dosiahnuť, aby bol rozpočet EÚ financovaný výlučne z vlastných zdrojov, sa príjmy založené na DPH stali vyrovnávacou sumou, ktorou sa vyvažujú príjmy a výdavky stanovením uplatniteľnej sadzby výberu v rámci ročného rozpočtového postupu.

V roku 1988 sa ako nový vyrovnávací vlastný zdroj zaviedol príspevok založený na hrubom národnom dôchodku (HND). Tento nový vlastný zdroj sa považoval za užšie prepojený s národnou hospodárskou činnosťou a lepšie zosúladil príspevky jednotlivých členských štátov s ich príslušnou platobnou schopnosťou. V priebehu rokov sa z vlastného zdroja založeného na HND stala čoraz významnejšia súčasť rozpočtu EÚ, keďže sadzba výberu týkajúca sa vlastného zdroja založeného na DPH sa postupne znižovala z 1,4 % v roku 1985[3] na súčasnú úroveň 0,3 %[4] (graf 1).

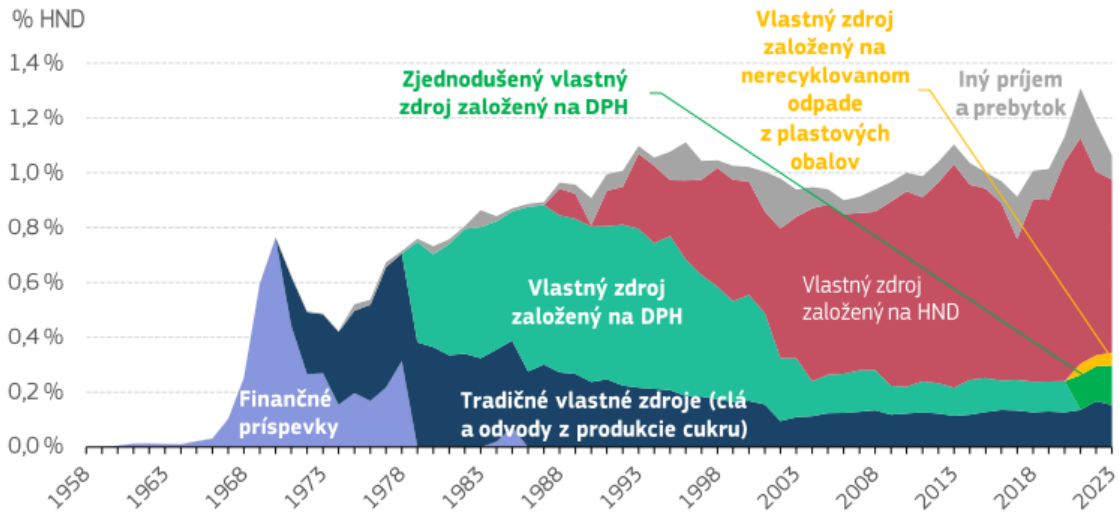
Príspevok z vlastného zdroja založeného na DPH sa vypočítava uplatnením jednotnej sadzby výberu na vymeriavacie základy DPH členských štátov. Tieto základy sa odhadujú

[1] Článok 13a nariadenia Rady (EHS, Euratom) č. 1553/89 z 29. mája 1989 o konečných jednotných dohodách o vyberaní vlastných zdrojov pochádzajúcich z dane z pridanej hodnoty, zmeneného nariadením Rady (EÚ, Euratom) 2021/769 z 30. apríla 2021,
[2] Rozhodnutie Rady z 21. apríla 1970, 70/243/ESUO, EHS, Euratom.
[3] V roku 1970 bola maximálna sadzba výberu stanovená na úrovni 1 %. Po pristúpení Španielska a Portugalska bola zvýšená na maximálnu úroveň 1,4 %. Rozhodnutím 2000/597/ES z 29. septembra 2000 sa sadzba výberu znížila na 0,5 %.
[4] Verejné financie EÚ, 2014.

uplatnením harmonizovaných pravidiel na skutočné daňové príjmy z DPH vyberané členskými štátmi a po vykonaní prípadných nevyhnutných opráv sa vydelia váženou priemernou sadzbou DPH špecifickou pre danú krajinu. V priebehu času sa vykonali určité úpravy. Po prvé, s cieľom chrániť členské štáty s vyšším podielom spotreby pri konečnom dopyte a znížiť regresívny vplyv na chudobnejšie krajiny bol základ pre vlastný zdroj založený na DPH v prípade každého členského štátu obmedzený na 50 % HND. Po druhé, niektoré členské štáty využívali do roku 2020 znížené sadzby výberu[5].

Podiel vlastného zdroja založeného na DPH časom klesol. V roku 2024 predstavuje približne 14 % príjmov vybraných do rozpočtu EÚ.

Graf 1 – Vývoj príjmov v rokoch 1958 – 2023

Zdroj: útvary Komisie.

1.2. Rámec DPH do reformy v roku 2021

Do roku 2021 bol vlastný zdroj založený na DPH predmetom zložitých výpočtov. Príčinou tejto zložitosti výpočtov boli predovšetkým dva faktory: 1. potreba získať „hypotetický“ vymeriavací základ DPH zodpovedajúci harmonizovanému uplatňovaniu smerníc o DPH; 2. veľký počet sadzieb DPH, vzhľadom na ktorý je nutné každoročne vypočítať váženú priemernú sadzbu.

Pokiaľ ide o prvý faktor, harmonizácia základu vlastného zdroja založeného na DPH si vyžadovala početné opravy a štatistické kompenzácie. Prostredníctvom *opráv* sa upravovali príjmy z DPH vzhľadom na aspekty nesúvisiace s DPH.

Za roky 2016 – 2019 predstavovali tieto opravy 0,5 % celkových príjmov. Účelom *štatistických kompenzácií* bolo „neutralizovať“ odchýlky členských štátov od smernice o DPH. Za rovnaké obdobie

[5] V období 2007 – 2013 malo Rakúsko sadzbu výberu 0,225 %, Nemecko 0,14 % a Švédsko a Holandsko 0,1 %. V období 2014 – 2020 bola v prípade Nemecka, Holandska a Švédska sadzba výberu 0,15 %. Od roku 2021 aj tieto členské štáty uplatňujú jednotnú sadzbu výberu vo výške 0,3 %.

predstavovali približne 0,5 % základu (pozri podrobnosti v tabuľkách 4 a 5). Zoznam všetkých opráv a kompenzácií sa uvádza v prílohe 3.

Pokiaľ ide o druhý faktor, základ vlastného zdroja založeného na DPH za daný kalendárny rok sa počítal tak, že členský štát musel vydeliť celkové čisté príjmy z DPH vybrané v danom roku sadzbou, s ktorou sa DPH v danom členskom štáte v tom istom roku vyberala. Ak sa však v členskom štáte uplatňovala viac než jedna sadzba DPH, harmonizovaný základ vlastného zdroja založeného na DPH sa vypočítal vydelením celkových vybraných čistých príjmov z DPH váženou priemernou sadzbou DPH v danej krajine. Táto metodika bola stanovená v nariadení Rady 1553/89 o konečných jednotných dohodách o vyberaní vlastných zdrojov pochádzajúcich z DPH.

1.3. Reforma z roku 2021

Zjednodušené výpočty

Vlastný zdroj založený na DPH sa od viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 zjednodušil, aby bol systém menej komplikovaný a aby sa znížila administratívna záťaž pre Komisiu a správne orgány členských štátov.

Po prvé, odstránila sa väčšina úprav vyplývajúcich z odchýlok a oslobodení *(opravy* a *kompenzácie*), čím sa výpočty zjednodušili.

Po druhé, v rámci nového systému sa základ vlastného zdroja založeného na DPH vypočítava jednoduchšie, a to vydelením národných príjmov z DPH váženou priemernou sadzbou DPH na základe pevne stanoveného referenčného roka, tzn. nepoužíva sa už vážená sadzba vypočítaná za každý rok. Ako referenčný rok pre túto váženú priemernú sadzbu bol stanovený rok 2016 a uplatňuje sa počas celého viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027. Bude sa používať aj po jeho skončení, a to až do zmeny nariadenia Rady č. 1553/89.

S cieľom obmedziť regresívnosť vlastného zdroja založeného na DPH sú rovnako ako v predchádzajúcom systéme vymeriavacie základy DPH každého členského štátu následne obmedzené na 50 % HND daného členského štátu. Od roku 2021 sa na vymeriavací základ DPH každého členského štátu uplatňuje jednotná sadzba výberu vo výške 0,3 %.

Pri výpočte konečného základu vlastného zdroja založeného na DPH sú východiskovým bodom naďalej vybrané príjmy. Mala by sa zohľadniť všetka vybraná DPH. Všetko, čo nemá povahu DPH, ale členské štáty to ako DPH zaznamenávajú, napríklad pokuty alebo úroky z omeškania, by sa malo následne odpočítať. V prílohách 1 a 2 sa uvádza finančný výkaz v rámci starého aj nového systému, ktorý musia členské štáty každoročne predkladať.

Tabuľka 1 – Porovnanie nového a starého systému vlastného zdroja založeného na DPH

	2014 – 2020	2021 – 2027	Rozdiely
Príjmy z DPH	príjmy z DPH vybrané členskými štátmi mínus vrátenia DPH	príjmy z DPH vybrané členskými štátmi mínus vrátenia DPH	žiadny rozdiel
Opravy	opravy podľa požiadaviek nariadenia č. 1553/89[6]	opravy len v prípade územnej pôsobnosti[7] a odchýlenia sa od smernice o DPH	zníženie počtu opráv
Vážená priemerná sadzba (WAR)	počítaná každý rok	uplatňuje sa zmrazená hodnota váženej priemernej sadzby z roku 2016	žiadne ďalšie výpočty váženej priemernej sadzby
Kompenzácie	uplatňujú sa kompenzácie	neuplatňujú sa kompenzácie	žiadne ďalšie kompenzácie
Vymedzenie vymeriavacieho základu DPH	príjmy z DPH (+/– opravy) /WAR_N + kompenzácie	príjmy z DPH (+/– opravy) /WAR_{2016}	jednoduchší výpočet
Obmedzenie	základ vlastného zdroja založeného na DPH najviac 50 % HND v prípade každého členského štátu	základ vlastného zdroja založeného na DPH najviac 50 % HND v prípade každého členského štátu	žiadny rozdiel
Sadzba výberu	0,3 % (okrem Holandska, Nemecka a Švédska, ktoré uplatňujú 0,15 %)	0,3 % v prípade všetkých členských štátov,	žiadne ďalšie výnimky

Cielené kontroly

Komisia vykonáva inšpekcie vlastného zdroja založeného na DPH v zmysle článku 2 ods. 4 nariadenia Rady 2021/768, ktorým sa stanovujú vykonávacie opatrenia týkajúce sa systému vlastných zdrojov. Inšpekcie sa vykonávajú s cieľom overiť, či sa správne vykonali operácie na výpočet vybranej celkovej čistej DPH, či boli použité vhodné údaje a či sú výpočty na stanovenie sumy predmetného vlastného zdroja správne.

Celkovým cieľom inšpekcií je zabezpečiť, aby každý členský štát prispieval do rozpočtu EÚ správnou sumou vlastného zdroja založeného na DPH. Počas inšpekcií Komisia kontroluje všetky aspekty ročných výkazov vymeriavacieho základu DPH [príjmy, opravy príjmov, vážená priemerná sadzba z roku 2016 (ak podlieha výhrade) atď.]. Cieľom inšpekcií je takisto získať primerané uistenie, že vnútroštátne systémy a postupy na stanovenie vymeriavacieho základu DPH sú spoľahlivé, účinné, presné, vyčerpávajúce a v súlade s platnými právnymi predpismi EÚ, a to z hľadiska ich rozsahu pôsobnosti aj metód, ako aj z hľadiska kvality použitých údajov.

Vďaka zmenám, ktoré priniesol nový systém, sú zostavovanie ročných výkazov a príprava a vykonávanie inšpekcií **oveľa jednoduchšie**. Zároveň je pre členské štáty aj Komisiu jednoduchšie vykonávať inšpekcie a následné opatrenia. Ako vyplýva z tabuliek 4 a 5, zavedením zmien sa takisto

[6] Vzor súhrnného výkazu s podrobným uvedením všetkých opráv a kompenzácií uplatňovaných v starom systéme sa uvádza v prílohe 1.
[7] Ako sa uvádza v článkoch 6 a 7 smernice 2006/112/ES (smernica o DPH).

odstránila potreba robiť toľko výpočtov. Ďalším zjednodušujúcim faktorom je používanie percentuálnej váženej priemernej sadzby z roku 2016 namiesto každoročného počítania novej sadzby.

Vďaka týmto zmenám stačí členským štátom použiť na tento účel, t. j. na vypracúvanie ročných výkazov vnútroštátnymi orgánmi, poskytovanie údajov pre rôzne výpočty, ktoré často pochádzajú od iných štátnych orgánov a/alebo iných externých poskytovateľov zdrojov údajov, menej zdrojov. Vnútroštátne orgány môžu teraz venovať menej času príprave inšpekcií a účasti na nich.

Zjednodušením sa znížilo aj pracovné zaťaženie Komisie. Predovšetkým sa výrazne skrátil čas potrebný na prípravu a vykonanie inšpekcie. Inšpekcie vykonávané v rámci nového systému (v rokoch 2021 a 2022) sa zameriavajú na kontroly s cieľom zabezpečiť účinnosť a efektívnosť systémov, ktoré členské štáty zaviedli na výber DPH, zostavovanie súhrnných údajov o vybraných príjmoch z DPH a ich vykazovanie. Keď bol však nový systém ešte len v začiatkoch, inšpekcie vykonávané spoločne s členskými štátmi sa zameriavali aj na riešenie otvorených výhrad z predchádzajúcich rokov týkajúcich sa položiek výpočtu, ktoré boli následne zrušené. Keďže počet výhrad súvisiacich s predchádzajúcim systémom bude postupne klesať, časová úspora pri inšpekciách vykonávaných v rámci nového systému sa bude časom zvyšovať. Očakáva sa, že čas inšpekcie, s výnimkou práce týkajúcej sa výhrad zo starého systému, sa v priemere skráti z jedného týždňa na dva až dva a pol dňa v závislosti od počtu porušení.

Prínosy zjednodušenia zavedeného v roku 2021 ocenil Európsky dvor audítorov v stanovisku č. 11/2020[8], v ktorom potvrdil očakávané zníženie administratívnej záťaže pre členské štáty aj Komisiu bez toho, aby bola významne ovplyvnená presnosť príspevkov založených na DPH.

2. Účinnosť systému vlastného zdroja založeného na DPH

S cieľom posúdiť účinnosť systému sa v tomto oddiele analyzuje, v akej miere bol rozpočet EÚ dostatočne chránený a príspevok založený na DPH správne vyberaný. Zároveň sa tu hodnotí vývoj základov vlastného zdroja založeného na DPH a jeho rôznych zložiek s cieľom posúdiť, aký vplyv malo zavedené zjednodušenie na vlastný zdroj[9].

2.1. Vývoj základov vlastného zdroja založeného na DPH

Vymeriavací základ DPH vykazuje od roku 2016 rastúci trend, pričom výnimkou bol rok 2020[10], a to napriek zmenám zavedeným reformou v roku 2021[11]. Tento vývoj ovplyvnilo niekoľko udalostí, z ktorých najvýznamnejšou bola pandémia ochorenia COVID-19 v roku 2020 a ďalšie

[8] Stanovisko č. 11/2020 (podľa článku 287 ods. 4 a článku 322 ods. 2 ZFEÚ) k návrhu nariadenia Rady (EÚ, Euratom), ktorým sa mení nariadenie (EHS, Euratom) č. 1553/89 o konečných jednotných dohodách o vyberaní vlastných zdrojov pochádzajúcich z dane z pridanej hodnoty [dokument 12771/20, medziinštitucionálny spis 2018/0133 (NLE)] (europa.eu).

[9] Údaje použité v oddiele 2 správy sú vypočítané k marcu 2024.

[10] V prílohe 5 sa opisuje vývoj vymeriavacích základov DPH v jednotlivých členských štátoch v rokoch 2016 – 2022.

[11] Od roku 2021 sa vymeriavacie základy DPH počítajú tak, že sa príjmy vydelia „zmrazenou“ váženou priemernou sadzbou z roku 2016, kým dovtedy sa používala skutočná ročná vážená priemerná sadzba.

makroekonomické vplyvy, ako napríklad zvyšovanie cien v rokoch 2021 a 2022, ktoré ovplyvnilo spotrebu a DPH vybranú v hospodárstve (grafy 2 a 3).

Do roku 2019 sa **príjmy z vlastného zdroja založeného na DPH vyvíjali rovnako** a potom v nasledujúcich rokoch sa ich vývoj začal viac odchyľovať (tabuľka 3). Určitú úlohu zohráva vplyv obmedzenia základu vlastného zdroja na 50 % HND, ale hlavným dôvodom je, že celý rozdiel medzi prognózou a príjmami z konečného vymeriavacieho základu DPH sa prejaví až v neskorších rokoch, keďže vyrovnávanie sa uskutočňuje s časovým odstupom.

Tabuľka 2 – Vývoj súhrnných základov vlastného zdroja založeného na DPH v EÚ27

v mil. EUR	2016	2017	2018	2019	2020	2021*	2022*
Základ vlastného zdroja založeného na DPH	5 231 083	5 564 631	5 838 647	6 005 905	5 654 042	6 355 460	7 154 323
Ročná miera rastu		6,4 %	4,9 %	2,9 %	–5,9 %	12,4 %	12,6 %

Zdroj: výkazy DPH.

Metóda výpočtu vymeriavacieho základu DPH v rámci starého systému je vysvetlená v prílohe 1 a v rámci nového systému v prílohe 2.

* Od roku 2021 sa základ získava vydelením čistých príjmov váženou priemernou sadzbou z roku 2016.

Tabuľka 3 – Vývoj súhrnných príjmov z vlastného zdroja založeného na DPH v EÚ27

v mil. EUR	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Príjmy z vlastného zdroja založeného na DPH	15 859	16 947	17 624	18 128	17 858	18 340	19 666
Ročná miera rastu		6,9 %	4,0 %	2,9 %	–1,5 %	2,7 %	7,2 %

Zdroj: ročná účtovná závierka Európskej komisie.

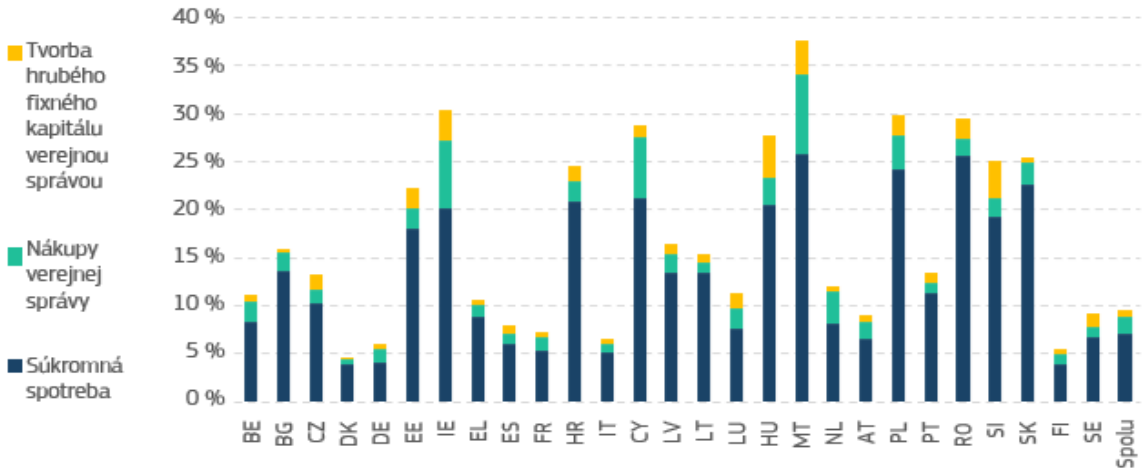
Príjem sa vypočítava uplatnením sadzby výberu na vymeriavací základ DPH po obmedzení. Vymeriavací základ DPH sa ďalej upravuje tak, že sa použijú výsledky vyrovnávania (oddiel 2.2), aby sa vypočítali príjmy z DPH. V prílohe 4 sa zároveň uvádza porovnanie vymeriavacích základov DPH členských štátov, v ktorých sa uplatňuje obmedzenie.

Vývoj vymeriavacieho základu DPH možno ďalej skúmať analýzou hlavných faktorov. Kľúčové kategórie výdavkov tvoriace vymeriavací základ DPH zahŕňajú spotrebu súkromných domácností, nákupy verejnej správy a tvorbu hrubého fixného kapitálu verejnou správou. Tieto kategórie spolu tvoria približne 88 % celkového vymeriavacieho základu DPH (2020), pričom zvyšnú časť tvoria prevažne výdavky firiem spojené s medzispotrebou. Najvýznamnejšou spomedzi uvedených kategórií je spotreba súkromných domácností, ktorá predstavuje 60 % až 80 % výdavkov podliehajúcich DPH v závislosti od členského štátu.

Ak sa pozrieme na ukazovatele národných účtov v bežných cenách ako na zástupné ukazovatele troch hlavných zložiek vymeriavacieho základu DPH[12], **spotreba súkromných domácností bola v rokoch 2016 až 2022 hlavným faktorom rastu vymeriavacieho základu DPH** a prispela k 74 % jeho celkového nárastu v priemere za EÚ27 (graf 2).

[12] Tieto makroekonomické ukazovatele sa používajú aj v ročnom postupe prognózovania základu vlastných zdrojov založených na DPH na účely ročného rozpočtu.

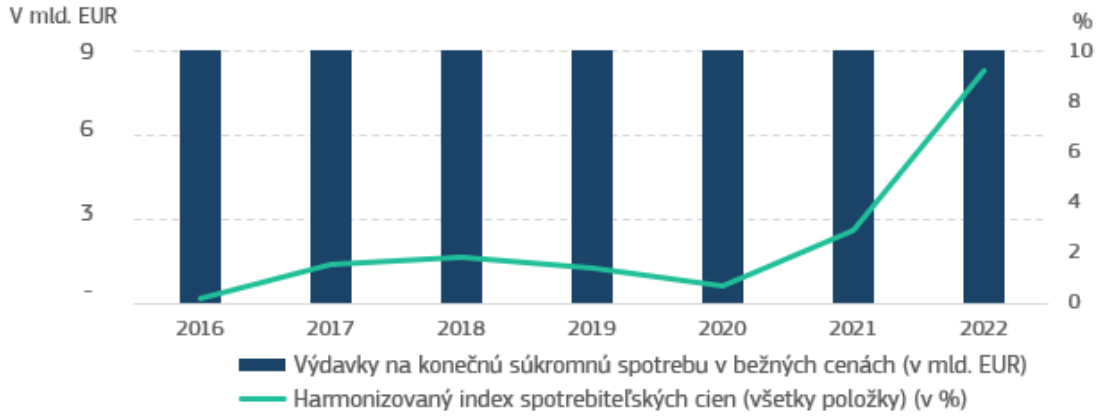
Graf 2 – Vývoj makroekonomických ukazovateľov v prípade zložiek vymeriavacieho základu (2016 až 2022)

Zdroj: prognózy výboru ACOR. Vlastné výpočty.

Pokiaľ ide o vývoj výdavkov na súkromnú spotrebu na úrovni EÚ27 (graf 3), v rokoch 2021 a 2022 zohrávala hlavnú úlohu inflácia.

Graf 3 – Vývoj inflácie a súkromnej spotreby v bežných cenách v rokoch 2016 – 2022 EÚ27

Zdroj: prognózy Komisie z jesene 2023.

Zjednodušenie systému DPH nemalo na vývoj vymeriavacieho základu významný vplyv. Váha každej z hlavných zložiek vo výkazoch DPH členských štátov zostala relatívne stabilná, s výnimkou opráv, v prípade ktorých došlo po reforme v absolútnom vyjadrení k zvýšeniu (tabuľka 4). Vplyv opráv, ktoré sa už neuplatňujú, nepresahuje 0,1 % čistých príjmov, zatiaľ čo kompenzácie

predstavujú najviac 0,6 % celkového vymeriavacieho základu DPH (tabuľky 5 a 6). Absolútna hodnota kompenzácií sa v rokoch 2019 a 2020 zvýšila v dôsledku zmien v oslobodeniach uplatňovaných členskými štátmi, napríklad Taliansko zaviedlo vyššiu prahovú hodnotu v rámci režimu oslobodenia malých firiem. Niektoré obmedzené kompenzácie (napríklad tie, ktoré súvisia s porušeniami smernice o DPH) sa v novom systéme zaznamenávajú ako opravy, čím sa vysvetľuje mierne zvýšenie váhy opráv v rokoch 2021 a 2022.

Tabuľka 4 – Vývoj hlavných zložiek vo výkazoch DPH (EÚ27)

EÚ27	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Opravy (v mil. EUR)	4 612	5 041	5 546	6 256	6 212	9 414	14 754
Opravy ako percentuálny podiel čistých príjmov (v %)	0,53 %	0,55 %	0,57 %	0,63 %	0,68 %	0,89 %	1,24 %
Kompenzácie (v mil. EUR)	8 013	23 179	27 328	34 974	35 809		
Kompenzácie ako percentuálny podiel celkového vymeriavacieho základu DPH (v %)	0,15 %	0,42 %	0,47 %	0,58 %	0,63 %	neuplatňuje sa	neuplatňuje sa

Zdroj: výkazy DPH a vlastné výpočty.

Tabuľka 5 – Vývoj opráv ako percentuálny podiel čistých príjmov*

EÚ27	2016	2017	2018	2019	2020
Zdanené malé podniky (v %)	–0,03 %	–0,03 %	–0,03 %	–0,03 %	–0,02 %
Odstupňované daňové úľavy (v %)	0,01 %	0,01 %	0,01 %	0,01 %	0,01 %
Poľnohospodári s paušálnou úpravou (v %)	–0,08 %	–0,05 %	–0,06 %	–0,05 %	–0,07 %
Zrušené opravy spolu (v %)	–0,10 %	–0,07 %	–0,08 %	–0,07 %	–0,08 %

Zdroj: výkazy DPH a vlastné výpočty.
*Tieto opravy boli odstránené v roku 2021.

Tabuľka 6 – Vývoj kompenzácií ako percentuálny podiel celkového vymeriavacieho základu DPH*

EÚ27	2016	2017	2018	2019	2020
Malé podniky oslobodené od dane (v %)	0,22 %	0,25 %	0,27 %	0,43 %	0,46 %
Kompenzácie – časť A prílohy X [13] (%)	–0,11 %	–0,11 %	–0,10 %	–0,09 %	–0,10 %

[13] Do kompenzácií zahrnutých v časti A prílohy X patria: zubní technici, verejnoprávny rozhlas a televízia, stavby a stavebné pozemky, cestovné agentúry.

Kompenzácie – časť B prílohy X[14] (v %)	0,45 %	0,48 %	0,50 %	0,52 %	0,53 %
Automobily (v %)	–0,29 %	–0,29 %	–0,29 %	–0,29 %	–0,29 %
Výdavky na automobily (v %)	–0,22 %	–0,21 %	–0,19 %	–0,23 %	–0,23 %
Kompenzácie spolu (v %)	0,15 %	0,42 %	0,47 %	0,58 %	0,63 %

Zdroj: výkazy DPH a vlastné výpočty.
* Tieto kompenzácie boli odstránené v roku 2021.

[14] Do kompenzácií zahrnutých v časti B prílohy X patria: vstupné na športové podujatia, slobodné povolania, verejné telekomunikačné služby, krematóriá a pohrebné ústavy, nevidiace osoby, pamiatky vojnových obetí, súkromné nemocnice, verejné dodávky vody, nové stavby a stavebné pozemky, osobná doprava, lietadlá, vojnové lode, cestovné agentúry (v rámci EÚ).

Tabuľka 7 – Analýza vymeriavacieho základu DPH v období 2016 – 2022

EÚ27, v mil. EUR	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Príjmy	868 503	917 138	959 113	992 668	913 713	1 056 431	1 182 601
Čisté príjmy	873 114	922 179	964 658	998 924	919 926	1 059 404	1 185 813
Vážená priemerná sadzba	16,72 %	16,64 %	16,60 %	16,73 %	16,37 %	16,72 %	16,72 %
Kompenzácie spolu	8 013	23 179	27 328	34 974	35 809	–	–
Konečný vymeriavací základ (bez obmedzenia)	5 231 083	5 564 631	5 838 647	6 005 905	5 654 042	6 355 460	7 154 323
Ročný rast konečného vymeriavacieho základu		6,38 %	4,92 %	2,86 %	–5,86 %	12,40 %	12,57 %

Poznámka: Váženú priemernú sadzbu na roky 2021 a 2022 predstavuje zmrazená vážená priemerná sadzba z roku 2016.
Zdroj: výkazy DPH.

2.2. Výber príjmov z vlastného zdroja založeného na DPH

Členské štáty platia príspevok z vlastného zdroja založeného na DPH mesačne spolu s ostatnými vlastnými zdrojmi. Komisia vyberá príjmy z DPH najskôr na základe odhadov vymeriavacích základov DPH, ktoré Komisia a členské štáty odsúhlasili v rámci Poradného výboru pre vlastné zdroje (ACOR/prognózy). Príspevky založené na DPH sa vypočítavajú a platia na základe prognóz, takže je nutné ich neskôr upraviť podľa skutočných údajov uvedených vo výkazoch DPH. Výkazy DPH môžu obsahovať aj úpravy vymeriavacích základov DPH za predchádzajúce štyri roky. V prípade výhrad vznesených Komisiou alebo členskými štátmi sa môžu upraviť aj údaje za predchádzajúce roky.

Komisia vypočíta za každý členský štát rozdiel medzi prognózou vlastného zdroja založeného na DPH a najnovšími údajmi uvedenými vo výkazoch (zostatky).

Komisia informuje členské štáty o výsledku výpočtu zostatkov do 1. februára roku nasledujúceho po roku, v ktorom boli údaje k výkazu predložené, a členské štáty musia sprístupniť sumy v prvý pracovný deň marca roku nasledujúceho po roku, v ktorom ich Komisia o výpočte zostatkov informovala. Ak členské štáty nevykonajú potrebné platby, môžu sa uplatniť úroky (upúšťa sa od úrokov nižších ako 1 000 EUR).

Tabuľka 8 – Úpravy DPH (zostatky)*

EÚ27, v mil. EUR	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Zostatky DPH v dôsledku rozdielov medzi prvým výkazom a prognózou	313	418	502	403	-54	1 011	1 734
Zostatky DPH v dôsledku revízií predchádzajúcich výkazov	87	6	23	-1	121	97	125
Úpravy spolu za EÚ27	400	424	525	402	68	1 108	1 859

Zdroj: ročná účtovná závierka EÚ a výpočty Európskej komisie. Vývoj úprav DPH v jednotlivých členských štátoch sa opisuje v prílohe 6.

* V rámci vyrovnávania sa každoročne upravujú údaje za posledný dostupný rok a za predchádzajúce roky.

Nový systém výpočtu základu vlastného zdroja neovplyvnil proces výpočtu a výberu vlastného zdroja založeného na DPH a jeho úprav (zostatkov). Nie sú splatné žiadne neuhradené platby.

Výsledok vyrovnávania za roky 2021 a 2022 je výrazne vyšší než za predchádzajúce roky a úpravy sú v prípade väčšiny členských štátov väčšie (pozri aj prílohu 6). Hlavným prvkom, ktorý prispieva k týmto zmenám, je oprava prognóz vymeriavacích základov DPH na roky 2021 a 2022, ktoré sa používajú na účely financovania príslušných rozpočtov EÚ, a to z dôvodu podhodnoteného nárastu miery inflácie.

Komisia priebežne posudzuje výber príjmov z DPH v členských štátoch a zavádzanie opatrení na zvýšenie riadneho výberu finančných prostriedkov z DPH (rámček 1).

Rámček 1: Iniciatívy na zlepšenie riadneho výberu finančných prostriedkov z DPH v členských štátoch

Vlastný zdroj založený na DPH predstavuje približne 2 % príjmov z DPH vybraných členskými štátmi. Opatrenia na zlepšenie výberu príjmov z DPH sú preto prínosné najmä pre národné rozpočty, ale do určitej miery aj pre rozpočet EÚ.

Výber DPH – Deviata správa o postupoch registrácie, výberu a kontroly DPH (článok 12 nariadenia 1553/89)

Komisia každých päť rokov vypracuje správu o opatreniach, ktoré členské štáty prijali, a pokroku, ktorý dosiahli, v súvislosti s výberom DPH a o všetkých dosiahnutých zlepšeniach. V nadväznosti na posúdenie, ktoré Komisia vydala v poslednej správe uverejnenej v apríli 2022[15], Komisia poskytla 39 odporúčaní na zlepšenie systému výberu DPH v členských štátoch.

Odporúčania sa týkajú najmä procesov výberu DPH v členských štátoch, konkrétne registrácie na účely DPH a analýzy rizika, informačných technológií a nových technológií v oblasti DPH, podávania daňových priznaní a platieb, výberu dlhov v oblasti DPH, vrátenia a auditov, účtovania, zodpovednosti a sporov v súvislosti s DPH. Rýchlou implementáciou navrhovaných opatrení sa zlepší primeranosť systému vlastného zdroja založeného na DPH pre rozpočet EÚ.

Práve preto Komisia vyzvala v záveroch správy členské štáty, aby prijali opatrenia v nadväznosti na jej odporúčania, a to nielen s cieľom pomôcť generovať daňové príjmy potrebné na reagovanie na hlavné výzvy, ktorým EÚ čelí, ale aj s cieľom nastoliť rovnaké podmienky na vnútornom trhu a pripraviť pôdu pre rýchlejšie a trvalejšie zotavenie po pandémii.

Zmeny v právnych predpisoch v oblasti DPH, ktoré sa týkajú nedostatočného výberu a podvodov.

Dňa 1. júla 2021 sa zjednodušený režim jednotného kontaktného miesta (MOSS), ktorý bol zavedený 1. januára 2015, zmenil na jednotné kontaktné miesto (OSS)[16], ktoré pokrýva širšie spektrum dodaní a prinieslo ďalšie zjednodušenia. Toto rozšírené jednotné kontaktné miesto pokrýva tri osobitné úpravy: úpravu mimo EÚ, úpravu pre EÚ a úpravu pre dovoz.

[15] eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0137.

[16] Rada prijala tieto pravidlá prostredníctvom smernice (EÚ) 2017/2455 z decembra 2017 a smernice (EÚ) 2019/1995 (pozri konsolidované znenie: smernica Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty).

V prípade existujúcej úpravy mimo EÚ a úpravy pre EÚ sa rozšíril rozsah pôsobnosti, ale úprava pre dovoz je nová. Tieto osobitné úpravy umožňujú zdaniteľným osobám priznať a platiť DPH splatnú v členských štátoch, v ktorých nie sú (vo všeobecnosti) usadené, prostredníctvom webového portálu v členskom štáte, v ktorom sú identifikované (členský štát identifikácie). Daňovníci si tak ušetria náklady spojené s registráciou na účely DPH vo viacerých členských štátoch.

Tieto úpravy sa bežne používajú. V roku 2022 členské štáty prostredníctvom portálu rozšíreného jednotného kontaktného miesta, ktorý pokrýva online predaj v EÚ, celkovo vyzbierali viac ako 17 mld. EUR. Zároveň sa vybralo 2,5 mld. EUR ako príjmy z DPH z dovozu tovaru v rámci elektronického obchodu. Patria sem aj nové príjmy z DPH, ktoré vznikli zrušením oslobodenia od DPH, ktoré sa predtým vzťahovalo na dovoz tovaru s nízkou hodnotou nepresahujúcou 22 EUR a nieslo so sebou vysoké riziko podvodu[17]. Tým, že tieto úpravy uľahčujú dodržiavanie pravidiel, a teda podporujú súlad s predpismi, prispievajú k riadnemu fungovaniu vnútorného trhu, keďže uplatňovaná sadzba DPH je rovnaká pre všetkých predajcov bez ohľadu na to, kde majú sídlo.

V marci 2018 Komisia predložila Rade a Európskemu parlamentu správu[18] o vplyve článkov 199a a 199b smernice 2006/112/ES na boj proti podvodom (ďalej len „správa“), ktorá vyústila do ďalšej dôležitej legislatívnej iniciatívy na zlepšenie primeranosti systému výberu DPH a zlepšenie dodržiavania smernice o DPH.

V správe sa uvádzalo, že členské štáty a zainteresované strany vo všeobecnosti považujú mechanizmus prenesenia daňovej povinnosti stanovený v článku 199a smernice 2006/112/ES za účinný nástroj na boj proti podvodom v oblasti DPH v dotknutých odvetviach, resp. na ich prevenciu. Preto sa nadobudnutím účinnosti smernice Rady (EÚ) 2018/1695 a smernice Rady (EÚ) 2022/890 predĺžilo uplatňovanie týchto opatrení na obmedzené obdobie až do predpokladaného nadobudnutia účinnosti konečného režimu DPH.
V decembri 2022 Komisia navrhla súbor opatrení, ktoré majú zmodernizovať a zlepšiť to, ako systém DPH v rámci EÚ funguje pre podniky, a zvýšiť jeho odolnosť voči podvodom pomocou využívania a podporovania digitalizácie[19]. V čase prípravy tejto správy je legislatívny balík predmetom rokovaní v rámci Rady.

Navrhované kľúčové opatrenia pomôžu členským štátom vybrať na príjmoch z DPH ročne až o 11 mld. EUR viac. Cieľom legislatívneho balíka je okrem iného prechod na digitálne vykazovanie v reálnom čase založené na elektronickej fakturácii pre podniky pôsobiace v cezhraničnom kontexte v rámci EÚ, aktualizácia pravidiel v oblasti DPH v prípade osobnej dopravy a platforiem na krátkodobé ubytovanie a zavedenie jednotnej registrácie DPH v celej EÚ.

---

[17] Zdroj: Generálne riaditeľstvo pre dane a colnú úniu/tlačová správa z 30. 6. 2023/*EU VAT rules for e-commerce two years on: Updated revenue figures point again to a successful implementation* (Pravidlá EÚ v oblasti DPH pre elektronický obchod po dvoch rokoch: Aktualizované údaje o príjmoch opäť poukazujú na úspešné vykonávanie).

[18] COM(2018) 118 final, 8. 3. 2018, správa Komisie Rade a Európskemu parlamentu o vplyve článkov 199a a 199b smernice Rady 2006/112/ES na boj proti podvodom.

[19] Návrh smernice Rady, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES, pokiaľ ide o pravidlá DPH pre digitálny vek.Návrh nariadenia Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 904/2010, pokiaľ ide o opatrenia administratívnej spolupráce v oblasti DPH potrebné pre digitálny vek.
Návrh vykonávacieho nariadenia Rady, ktorým sa mení vykonávacie nariadenie (EÚ) č. 282/2011, pokiaľ ide o požiadavky na informácie pri určitých úpravách DPH.

Podľa posúdenia vplyvu[20] sa očakáva, že uprednostňovaný prístup politiky – „rozšírený prístup“ [v ktorom sa spája zavedenie požiadaviek na digitálne oznamovanie na úrovni EÚ, ustanovenie o domnelom poskytovateľovi/dodávateľovi pre všetky sektory v oblasti ubytovania a dopravy a kombinácia rozsiahlejšieho rozšírenia jednotného kontaktného miesta, prenesenia daňovej povinnosti a povinného jednotného kontaktného miesta pre dovoz (IOSS)] – prinesie v rokoch 2023 až 2032 oproti základnému scenáru čisté vplyvy vo výške 172 až 214 mld. EUR.

Rozšíreným prístupom sa v rokoch 2023 až 2032 ušetrí 50,6 mld. EUR: 41,4 mld. EUR v dôsledku oznamovania na účely DPH (11 mld. EUR v dôsledku odstránenia oznamovacích povinností, 24,2 mld. EUR v dôsledku zníženia nákladov spôsobených fragmentáciou, 4,3 mld. EUR v dôsledku využívania predvyplnených daňových priznaní k DPH a 1,9 mld. EUR v dôsledku elektronickej fakturácie), 0,5 mld. EUR v dôsledku zjednodušení a objasnení v súvislosti s platformovým hospodárstvom, 8,7 mld. EUR v dôsledku odstránenia povinností registrácie pre DPH.

Očakáva sa preto, že keď členské štáty tento súbor opatrení prijmú a v plnej miere zavedú, systém DPH v EÚ bude fungovať lepšie. Očakávaná vyššia efektívnosť pri výbere DPH členskými štátmi teda prinesie viac príjmov do rozpočtu EÚ.

2.3. Ochrana finančných záujmov EÚ

Vývoj nevyriešených výhrad v rokoch 2016 až 2022

Výhrady predstavujú spôsob, ako ochrániť finančné záujmy EÚ, kým Komisia nezíska v otázke vlastného zdroja dostatočné uistenie.

V článku 9 ods. 2 nariadenia Rady č. 1553/89 v znení zmien sa uvádza, že „[v]o výkazoch uvedených v článku 7 ods. 1 sa po 31. júli štvrtého roka nasledujúceho po príslušnom rozpočtovom roku nesmú vykonávať žiadne ďalšie opravy, ak sa takéto opravy netýkajú otázok, ktoré už predtým oznámila Komisia alebo dotknutý členský štát“. Vopred oznámené otázky sa bežne označujú ako výhrady. Výhrada ponecháva otvorenú akúkoľvek otázku metodiky alebo použitých zdrojov údajov v súvislosti s položkou, v ktorej sa Komisia a členský štát nezhodli. Komisia môže vzniesť výhrady aj v prípadoch porušenia smernice o DPH alebo možného odchýlenia sa členských štátov od tejto smernice. Výhrady môžu vzniesť aj členské štáty, ak nesúhlasia s Komisiou.

Výhrady poskytujú členským štátom určitú právnu a rozpočtovú istotu. Keď je položka ročného výkazu premlčaná (t. j. nevzťahuje sa na ňu žiadna výhrada), nemožno ju zmeniť a po premlčaní táto položka nepodlieha žiadnemu finančnému vplyvu.

Počet výhrad v priebehu času mierne klesol (tabuľka 9), pričom sa očakáva ďalší pokles, keďže väčšina výhrad sa týka systému spred roku 2021. Prevažná väčšina výhrad sa týka položiek ročných výkazov, ktoré boli v novom systéme zrušené (na konci roka 2023 išlo o 30 z 37 výhrad vznesených Komisiou). Tieto výhrady sa budú postupne riešiť a rušiť a vzhľadom na zavedenie nového systému sa očakáva, že ich počet sa časom výrazne zníži.

[20] Pracovný dokument útvarov Komisie SWD(2022) 394 final.

Na konci roka 2023 existovalo sedem výhrad, ktoré pokrývali roky nového systému (2021 – 2022). Zároveň v čase písania tejto správy neboli ešte dokončené všetky inšpekcie na roky 2021 a 2022, takže počet výhrad súvisiacich s novým systémom môže mierne stúpnuť[21]. Výhrady vznesené v rokoch 2021 a 2022 sa týkajú najmä porušení smernice o DPH a odchýlení sa od nej[22]. Niektoré výhrady vznesené v predchádzajúcich rokoch sa týkajú položiek výkazu, ktoré zostanú zachované a budú sa riešiť počas nasledujúcich cyklov inšpekcií.

Tabuľka 9 – Počet otvorených výhrad v súvislosti s DPH

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vznesené členskými štátmi	16	15	12	10	17	17	11	13
Vznesené Komisiou	50	53	64	61	61	71	56	37
Súvisiace s porušeniami	15	14	16	19	19	16	17	16
Spolu	81	82	92	90	97	104	84	66
Z toho v súvislosti s novým systémom								7

Poznámka: Počet otvorených výhrad k 31. decembru každého roka (môže zahŕňať výhrady vznesené v predchádzajúcich rokoch). Rozdelenie výhrad podľa členských štátov sa takisto uvádza v prílohe 7.

Tabuľka 10 – Dlhodobo otvorené nevyriešené výhrady v súvislosti s DPH*

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vznesené členskými štátmi	4	6	6	7	3	2	1	1
Vznesené Komisiou	2	6	1	4	5	3	9	7
Súvisiace s porušeniami	3	2	3	4	6	5	4	3
Spolu	9	14	10	15	14	10	14	11

Zdroj: Európska komisia.

* Dlhodobo nevyriešená výhrada sa vymedzuje ako výhrada existujúca viac než päť účtovných rokov.

Tri členské štáty majú jednu alebo viacero výhrad v súvislosti s **váženou priemernou sadzbou z roku 2016**, ktorá sa používa začínajúc výkazmi vlastného zdroja založeného na DPH za rok 2021. Znamená to, že pre tieto členské štáty má vážená priemerná sadzba v tejto fáze predbežnú povahu

[21] Výkazy za rok 2021 boli skontrolované v prípade 22 členských štátov (BE, BG, CZ, DK, DE, IE, EL, HR, IT, CY, LV, LU, HU, NL, AT, PL, PT, RO, SI, SK, FI a SE), zatiaľ čo výkazy za rok 2022 boli skontrolované v prípade 12 členských štátov (CZ, DK, DE, IE, HR, CY, HU, NL, AT, PL, FI a SE).

[22] Vyriešenie výhrad týkajúcich sa prípadov porušenia môže trvať dlhšie, keďže pri niektorých sa čaká na právnu analýzu alebo rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie.

a konečnou sa stane až po zrušení výhrady. Týmito členskými štátmi sú Nemecko, Chorvátsko a Luxembursko[23].

Vývoj v oblasti nesplnenia povinnosti v súvislosti s vlastným zdrojom založeným na DPH v rokoch 2016 až 2022

Nedodržiavanie právnych predpisov o vlastných zdrojoch vedie k nesplneniu povinnosti. Postupy v prípade nesplnenia povinnosti v súvislosti s vlastným zdrojom založeným na DPH sú veľmi zriedkavé a väčšina rozdielnych názorov sa vyrieši počas cyklu overovania, ktorý umožňuje vykonať opravy a úpravy v priebehu štyroch rokov. V rokoch 2016 až 2022 Komisia začala jeden postup v prípade nesplnenia povinnosti (rámček 2). Zavedenie nového systému zatiaľ nemalo na prípady nesplnenia povinnosti žiadny vplyv. Zavedením zmrazenej váženej priemernej sadzby a zrušením väčšiny kompenzácií sa výrazne uľahčil výpočet vymeriavacích základov DPH a tieto kroky majú potenciál obmedziť počet sporov s členskými štátmi.

Hoci sú postupy v prípade nesplnenia povinnosti pomerne zriedkavé, pre členské štáty predstavujú silný stimul na dodržiavanie právnych predpisov o vlastných zdrojoch a sú nevyhnutné pre dôveryhodnosť systému vlastného zdroja EÚ. Tieto postupy zabezpečujú rovnaké zaobchádzanie s členskými štátmi a disciplínu pri výbere príjmov.

[23] Podrobný počet výhrad jednotlivých členských štátov súvisiacich s váženou priemernou sadzbou z roku 2016 sa takisto uvádza v prílohe 7. Upozorňujeme, že Chorvátsko a Luxembursko majú výrazne vyšší vymeriavací základ DPH, než je obmedzený základ, a ich vypočítané vymeriavacie základy DPH sú nahradené hodnotou zodpovedajúcou 50 % ich príslušného HND. Znamená to, že prípadná zmena ich percentuálnych sadzieb by nemala vplyv na výšku ich príspevkov z vlastného zdroja založeného na DPH.

Rámček 2: Prebiehajúce postupy v prípade nesplnenia povinnosti

V období 2016 – 2022 Komisia začala jeden postup v prípade nesplnenia povinnosti v súvislosti s vlastným zdrojom založeným na DPH (postup týkajúci sa zjednodušeného režimu jednotného kontaktného miesta v Spojenom kráľovstve – postup v prípade nesplnenia povinnosti 2020/2316). Dňa 1. januára 2015 bol zavedený zjednodušený režim jednotného kontaktného miesta (MOSS), ktorý bol rozšírený a ktorý sa od 1. júla 2021 zmenil na jednotné kontaktné miesto (OSS) pokrývajúce širšie spektrum dodaní a prinášajúce ďalšie zjednodušenia, ako sa opisuje v rámčeku 1. Zjednodušený režim jednotného kontaktného miesta pre DPH je dobrovoľný režim umožňujúci daňovníkom účtovať DPH, ktorá je zvyčajne splatná vo viacerých členských štátoch, len v jednom členskom štáte. Služby zahrnuté do režimu MOSS zahŕňajú cezhraničné telekomunikačné služby, služby televízneho a rozhlasového vysielania a digitálne služby. Členský štát, v ktorom sa uskutočnila platba, si mohol ponechať 30 % DPH zaplatenej v rokoch 2015 a 2016 a 15 % DPH zaplatenej v rokoch 2017 a 2018. Táto zadržaná DPH by sa mala zahrnúť do vymeriavacieho základu DPH na účely vlastného zdroja založeného na DPH.
V rokoch 2015 až 2018 vnútroštátne orgány Spojeného kráľovstva nepovažovali sumy zadržané v rámci režimu MOSS za DPH, a preto ich nezohľadňovali vo svojom výkaze na výpočet a platbu vlastného zdroja založeného na DPH. Po doručení odôvodneného stanoviska Komisie v novembri 2023 Spojené kráľovstvo požiadalo o predĺženie lehoty na odpoveď a úzko spolupracovalo s Komisiou s cieľom presne stanoviť sumu ešte splatných prostriedkov a prípad vyriešiť. Po rozsiahlych rokovaniach sa dosiahla dohoda a Spojené kráľovstvo sprístupnilo sumu istiny splatnú v júli 2024 (4,016 mil. GBP). Splatná suma úrokov (3,05 mil. GBP) bola zahrnutá do septembrovej faktúry Spojeného kráľovstva a po zaplatení poslednej splátky tejto faktúry (v prvej polovici roka 2025) bude môcť Komisia pristúpiť k formálnemu uzavretiu tohto prípadu.

2.4. Spätná väzba od členských štátov

Počas prípravy tejto správy Komisia zaslala členským štátom dotazník (príloha 8) s cieľom získať spätnú väzbu týkajúcu sa toho, ako hodnotia nový zjednodušený systém vlastného zdroja založeného na DPH. Členské štáty boli požiadané, aby nový systém obodovali, posúdili, ktoré prvky najviac/najmenej oceňujú, zamysleli sa nad možnými úsporami, ktoré by nový systém mohol priniesť (napríklad z hľadiska pracovného zaťaženia, počtu zamestnancov), a aby tieto úspory pokiaľ možno vyčíslili.

BODOVÉ HODNOTENIE NOVÉHO SYSTÉMU

Na stupnici od 1 do 10 (kde 10 predstavuje najvyššie hodnotenie) udelilo 26 členských štátov (jeden členský štát neudelil žiadne body) novému systému v priemere 8,9 bodu. Keď sa bodové hodnotenie prenesie do tabuľky rozčlenenej na päť kategórií (tabuľka 11), z výsledkov vyplýva, že väčšina (15) z 26 členských štátov, ktoré na otázku odpovedali, vyjadrila „vysokú spokojnosť" s novým systémom a 11 členských štátov vyjadrilo „spokojnosť" – z toho len dva udelili novému systému 7 bodov. Ako obzvlášť pozitívne vyzdvihli členské štáty pri bodovom hodnotení rozličné aspekty. Poukázali na to, že potrebujú menej času a ľudských zdrojov na vypracovanie ročného výkazu DPH a účasť na cykle inšpekcií, a to najmä vďaka používaniu zmrazenej váženej priemernej sadzby a odstráneniu kompenzácií/opráv. Za prínos bola považovaná aj menšia náchylnosť na chyby a celkovo nižšia administratívna záťaž.

Tabuľka 11 – Bodové hodnotenie nového systému

1 – 2	3 – 4	5 – 6	7 – 8	9 – 10
Vysoká nespokojnosť	**Nespokojnosť**	**Ani spokojnosť, ani nespokojnosť**	**Spokojnosť**	**Vysoká spokojnosť**
0	0	0	11	15

Zdroj: vyplnené dotazníky od členských štátov, jeden členský štát bodové hodnotenie neposkytol.

Graf 4 – Hodnotenie spokojnosti s novým systémom na stupnici od 1 do 10

Zdroj: vyplnené dotazníky od členských štátov.

NAJVÄČŠIE POZITÍVA NOVÉHO SYSTÉMU

Členské štáty najviac ocenili, že nový systém sa jednoduchšie používa, pretože boli odstránené kompenzácie a opravy (16 členských štátov) a pretože sa už nevyžaduje každoročný výpočet váženej priemernej sadzby (19 členských štátov). Niektoré členské štáty (7) takisto v rôznej miere poukázali na to, že zjednodušený výpočet je teraz oveľa viac prepojený so skutočnými príjmami z DPH. Niektoré takisto uviedli, že určité časti v minulosti potrebných výpočtov si vyžadovali značné zdroje, pričom ale mali na vlastný zdroj založený na DPH obmedzený vplyv. Jeden členský štát zároveň vyjadril veľkú spokojnosť s tým, že nový systém vo väčšej miere poskytuje členským štátom rovnaké podmienky, pretože rozdiely súvisiace s rozličnými metódami a zdrojmi údajov na výpočet váženej priemernej sadzby a kompenzácií už nehrajú rolu. Členské štáty pozitívne hodnotili aj všeobecné úspory času, zníženie pracovného zaťaženia a administratívnej záťaže (napríklad menší počet zapojených vnútroštátnych orgánov alebo iných externých poskytovateľov zdrojov údajov), (očakávané) pozitívne účinky na cyklus inšpekcií (najmä vďaka zrušeniu opráv/kompenzácií), ako aj jasné a komplexné vzory. Iba jeden členský štát vyjadril požiadavku, aby bola metóda výpočtu ešte jednoduchšia.

NAJMENEJ OCEŇOVANÉ PRVKY NOVÉHO SYSTÉMU

Hoci sa nový systém stretol s pozitívnym prijatím, niekoľko členských štátov identifikovalo aspekty, ktoré možno zlepšiť. Päť členských štátov konkrétne poukázalo na to, že používanie zmrazenej váženej priemernej sadzby nemusí odrážať zmeny vo vnútroštátnych právnych predpisoch v oblasti DPH, najmä zmeny sadzieb DPH, a môže obmedziť presnosť; tri členské štáty poukázali na záťaž súvisiacu s výhradami vzťahujúcimi sa na starý systém; tri uviedli neistotu v súvislosti s novými potenciálnymi budúcimi výpočtami váženej priemernej sadzby; jeden členský štát uviedol zložité výpočty existujúcich opráv s obmedzeným finančným vplyvom a sedem členských štátov uviedlo, že sadzbu je potrebné naďalej počítať na účely štúdie o výpadku príjmov z DPH. Trinásť členských štátov neuviedlo žiadne prvky nového systému vlastného zdroja založeného na DPH, ktoré oceňujú najmenej.

VPLYV NOVÉHO SYSTÉMU NA ZDROJE

Pokiaľ ide o vplyv nového systému na úspory (napríklad zníženie potrebného počtu zamestnancov, pracovného zaťaženia, nákladov), 21 členských štátov odpovedalo v jednoznačne pozitívnom zmysle, ale vyjadrili sa zväčša všeobecne. Vo všeobecnosti potvrdili výrazné zníženie pracovného zaťaženia pri príprave výkazu DPH (z mesiacov na niekoľko dní) a vyzdvihli časové úspory, pokiaľ ide o v minulosti používané opravy/kompenzácie, výpočet váženej priemernej sadzby a využívanie externých poskytovateľov údajov.

14 členských štátov uviedlo aj číselné vyjadrenie úspor, ktoré priniesla reforma systému z hľadiska prípravy výkazov DPH, ako aj prípravy inšpekcií a účasti na nich. Z odpovedí vyplýva široká škála úspor a použitých metód výpočtu. Napríklad boli zaznamenané rôzne úspory, a to od úspory 0,2 až 0,3 EPPČ (ekvivalentu plného pracovného času) až po 90 % zníženie pracovného zaťaženia v porovnaní so zdrojmi prideľovanými na starý systém.

2.5. Záver

Z analýzy vyplýva, že zjednodušenie systému vlastného zdroja založeného na DPH vo všeobecnosti dosiahlo vytýčený cieľ znížiť administratívnu záťaž pre členské štáty aj Komisiu.

Zrušením niektorých opráv a kompenzácií sa znížila zložitosť výpočtov bez toho, aby to malo významný vplyv na hodnotu vymeriavacieho základu DPH, z ktorého sa vlastný zdroj vyberá. Vplyv zrušených opráv nepresahuje 0,1 % čistých príjmov, zatiaľ čo zrušené kompenzácie predstavujú najviac 0,6 % celkového vymeriavacieho základu DPH. Hodnota neobmedzeného vymeriavacieho základu DPH sa v priebehu času naďalej zvyšuje, pričom v posledných rokoch v tomto smere zohrávajú významnú úlohu makroekonomické faktory spojené s pandémiou ochorenia COVID-19.

Nový systém vlastného zdroja založeného na DPH zároveň nemal vplyv na výber prostriedkov z vlastného zdroja založeného na DPH, keďže pravidlá prognózovania, vyrovnávania a výberu sa pri zavedení zjednodušenia nezmenili[24].

Počet výhrad sa časom mierne znížil, keďže väčšina kompenzácií a opráv bola zrušená. Väčšina otvorených výhrad sa týka položiek v predchádzajúcom systéme, ktoré boli zrušené. Očakáva sa, že s postupným riešením a uzatváraním týchto výhrad v rámci budúcich inšpekcií sa počet otvorených výhrad výrazne zníži a rovnako poklesnú aj administratívne zdroje, ktoré budú Komisia a členské štáty na riešenie týchto výhrad potrebovať.

Členské štáty uznali pozitívny vplyv reformy z hľadiska administratívnej záťaže. Na úplné posúdenie a vyčíslenie administratívnych úspor vyplývajúcich z tejto zmeny pre Komisiu aj členské štáty je ešte priskoro, ale zdá sa, že nový systém priniesol značné výhody a zároveň zabezpečil pokračovanie účinnosti systému vlastného zdroja založeného na DPH. Niektoré členské štáty vyjadrili obavy, že používanie zmrazenej váženej priemernej sadzby z roku 2016 nemusí odrážať významné zmeny vnútroštátnych sadzieb DPH, čím sa znižuje presnosť vymeriavacieho základu DPH.

Zmrazenie sadzby na úrovni roku 2016 by mohlo vytvoriť nepriaznivé finančné stimuly v tom zmysle, že prípadné následné zníženie sadzby (alebo zúženie vymeriavacieho základu či presunutie určitej triedy transakcií do nižšieho pásma DPH) by mohlo viesť k zníženiu príspevku členského štátu do rozpočtu EÚ.

Otázka primeranosti uplatnenia váženej priemernej sadzby z roku 2016 sa vyhodnotí v nasledujúcej kapitole.

[24] Treba poznamenať, že revízia nariadenia o sprístupňovaní vlastných zdrojov vykonaná v roku 2021, ktorou sa platba zostatku posúva na neskôr a obmedzuje sa vplyv úrokov z omeškania, so zjednodušením, ktoré sa tu analyzuje, nesúvisela.

3. Vývoj váženej priemernej sadzby od roku 2016

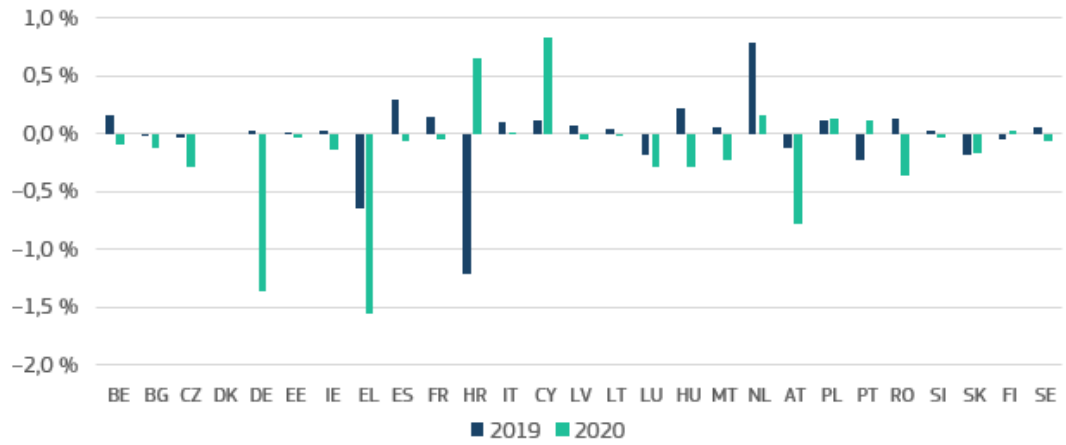
3.1. Vývoj váženej priemernej sadzby: 2016 – 2020

V rokoch 2016 až 2020 zostala vážená priemerná sadzba vo väčšine členských štátov stabilná. K zmenám presahujúcim jeden percentuálny bod v porovnaní so sadzbou roku 2016 došlo iba v Nemecku, Grécku a Chorvátsku, ktoré za rok 2019, resp. 2020 vykázali nižšie sadzby v porovnaní s rokom 2016, najmä v dôsledku reakcie na pandémiu ochorenia COVID-19.

Vo všeobecnosti sa na vývoji vážených priemerných sadzieb členských štátov odzrkadlili zmeny celkových sadzieb DPH alebo uplatňovanie rôznych kategórií DPH na určité výrobky. Nemecko a Írsko znížili svoje znížené a štandardné sadzby DPH, zatiaľ čo Rakúsko zaviedlo novú zníženú sadzbu. Mnohé krajiny uplatňovali aj znížené alebo superznížené sadzby DPH[25] na špecifické kategórie výrobkov. Napríklad v Belgicku, Bulharsku, Česku, Grécku, Chorvátsku, Írsku, Litve, Maďarsku, Nemecku a Rakúsku sa zníženia dotkli reštaurácií a hotelov. V Česku a Grécku sa vzťahovali znížené sadzby DPH na sektor osobnej dopravy. V Bulharsku, Lotyšsku, na Slovensku, v Slovinsku a Rakúsku sa takisto znížili sadzby DPH na knihy a noviny.

V mnohých členských štátoch vrátane Bulharska, Nemecka, Grécka, Francúzska, Česka, Estónska, Chorvátska, Maďarska, Írska, Talianska, Luxemburska, Malty, Holandska, Poľska, Rumunska a Slovinska bola znížená DPH pre rekreačný a kultúrny sektor, do ktorého patria kiná, divadlá a koncerty. Naopak, v Holandsku bolo zvýšenie váženej priemernej sadzby v roku 2019 spôsobené zvýšením zníženej sadzby DPH. Dánsko uplatňuje len jednu sadzbu DPH, takže jeho vážená priemerná sadzba sa nemení.[26]

Graf 5 – Absolútna zmena vo váženej priemernej sadzbe v rokoch 2019 až 2020 v porovnaní s rokom 2016 (v percentuálnych bodoch)

[25] Superznížená sadzba DPH je nižšia ako minimálna sadzba 5 % a môže sa uplatňovať na obmedzený zoznam výrobkov a služieb (článok 98 ods. 2 smernice o DPH).
[26] Vývoj vážených priemerných sadzieb členských štátov v období 2016 – 2020 sa uvádza v prílohe 12.

Zdroj: výkazy DPH členských štátov za rozpočtové roky 2016, 2019 a 2020.

Rámček 3: Zmeny v právnych predpisoch v oblasti DPH, ktoré by mohli ovplyvniť váženú priemernú sadzbu

Komisia v apríli 2016 zverejnila *akčný plán v oblasti DPH – k jednotnému priestoru EÚ v oblasti DPH – čas rozhodnúť sa*[27]. V tomto akčnom pláne je stanovený postup smerujúci k vytvoreniu jednotného priestoru EÚ v oblasti DPH. V tejto súvislosti bola smernica o DPH od roku 2016 niekoľkokrát zmenená (bolo prijatých 16 smerníc, ktorými sa mení – príloha 10). Očakáva sa, že dosah týchto zmien sa prejaví postupne, pričom ich zásadný vplyv na fungovanie systému DPH a vnútorného trhu bude v nasledujúcich rokoch pokračovať.

V smernici Rady (EÚ) 2022/542 z 5. apríla 2022, ktorou sa menia smernice 2006/112/ES a (EÚ) 2020/285, pokiaľ ide o sadzby dane z pridanej hodnoty, sa stanovuje možnosť zachovať preferenčné sadzby v prípade výrobkov, pri ktorých už v niektorých členských štátoch existovali odchýlky, vďaka čomu môžu prístup k týmto odchýlkam získať ostatné členské štáty, ďalej zavedenie sadzieb nižších ako 5 % (čo bolo pred zmenou zakázané) a možnosť uplatňovať znížené sadzby na viac výrobkov. Tieto zmeny môžu mať vplyv na viacročnú váženú priemernú sadzbu, ktorá je v súčasnosti stanovená na úrovni roku 2016.

Predovšetkým v prípade rokov 2020 a 2021 mohla byť primeranosť viacročnej váženej priemernej sadzby ovplyvnená aj smernicami[28] prijatými v súvislosti s dočasnými opatreniami týkajúcimi sa dane z pridanej hodnoty uplatniteľnej na vakcíny proti ochoreniu COVID-19 a na diagnostické zdravotnícke pomôcky *in vitro* pre ochorenie COVID-19 a v súvislosti s dočasnými oslobodeniami od dane pri dovoze a pri určitých dodaniach v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19.

3.2. Vývoj váženej priemernej sadzby: odhady na roky 2021 – 2024

Od roku 2021 už členské štáty nemusia vypočítavať vážené priemerné sadzby k vlastnému zdroju založenému na DPH. V tomto oddiele sa preto uvádza odhad týchto sadzieb na roky 2021 – 2024 s cieľom posúdiť primeranosť uplatňovania sadzby z roku 2016, ktorá sa v tomto období používala. Komisia použila na odhad váženej priemernej sadzby po roku 2020 metódu výpočtu, ktorá je v porovnaní s výpočtami skutočnej váženej priemernej sadzby členských štátov zjednodušená. Pri tejto metóde sa využívajú len údaje o spotrebe súkromných domácností (rámček 4).

[27] Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade a Hospodárskemu a sociálnemu výboru o akčnom pláne v oblasti DPH – k jednotnému priestoru EÚ v oblasti DPH – čas rozhodnúť sa, COM(2016) 148 final.

[28] Smernica Rady (EÚ) 2020/2020 zo 7. decembra 2020, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES, pokiaľ ide o dočasné opatrenia týkajúce sa dane z pridanej hodnoty uplatniteľnej na vakcíny proti ochoreniu COVID-19 a na diagnostické zdravotnícke pomôcky *in vitro* pre ochorenie COVID-19, prijaté v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19,
smernica Rady (EÚ) 2021/1159 z 13. júla 2021, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES, pokiaľ ide o dočasné oslobodenia od dane pri dovoze a pri určitých dodaniach v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19.

Rámček 4: Vysvetlenie zjednodušenej metódy na výpočet váženej priemernej sadzby

Do roku 2020 si výpočet váženej priemernej sadzby, ktorý vykonávali členské štáty, vyžadoval množstvo podrobných informácií, napríklad o rôznych kategóriách výdavkov, vnútroštátnych sadzbách DPH či o podkategóriách týkajúcich sa oslobodenia od dane. Väčšina týchto informácií nie je ľahko dostupná a členské štáty musia na ich získanie vykonávať podrobné prieskumy a výpočty. Hlavným faktorom pri stanovení váženej priemernej sadzby, ktorý tvorí približne 60 až 80 % výdavkov členských štátov podliehajúcich DPH, je spotreba súkromných domácností. Údaje o spotrebe súkromných domácností, ktoré sú súčasťou národných účtov členských štátov, sú verejne dostupné z Eurostatu. Zjednodušená vážená priemerná sadzba sa opiera o odhady založené na týchto údajoch o domácnostiach, ale upúšťa sa pri nej od výpočtov v ostatných kategóriách, ako sú nákupy verejnej správy, tvorba hrubého fixného kapitálu a medzispotreba podnikov (pozri prílohu 14, kde sa uvádza rozčlenenie spotreby podľa členských štátov).
V prípade zjednodušenej váženej priemernej sadzby (S-WAR) sa postupuje tak, že na skutočnú váženú priemernú sadzbu východiskového roka sa uplatní miera rastu váženej priemernej sadzby založená na údajoch o spotrebe domácností, ktorá sa označuje ako vážená priemerná sadzba pre domácnosti (HH-WAR) z roku N, pričom ako základ (referenčný rok) sa používa rok B:

$$S\text{-}WAR_N = WAR_B \times \frac{HH - WAR_N}{HH\text{-}WAR_B}$$

Váženú priemernú sadzbu pre domácnosti (HH-WAR) vypočítava Spoločné výskumné centrum Európskej komisie (JRC). Podrobný opis metodiky sa uvádza v prílohe 15.

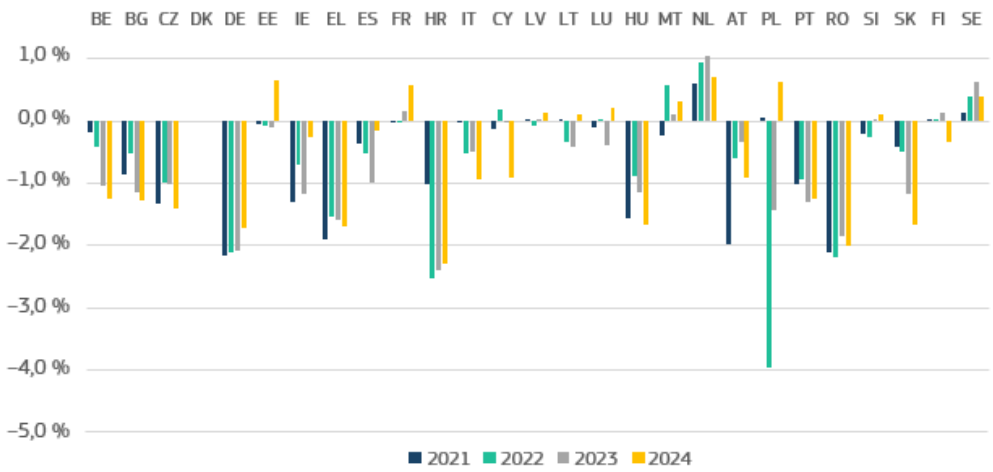
Porovnanie medzi zjednodušenou váženou priemernou sadzbou z roku 2020 a skutočnými sadzbami sa uvádza v prílohe 13.

Podľa týchto odhadov zostala zjednodušená vážená priemerná sadzba v rokoch 2021 až 2024 v členských štátoch relatívne blízko skutočnej váženej priemernej sadzby z roku 2016. Odchýlenie zjednodušenej váženej priemernej sadzby od sadzby z roku 2016 sa v 13 z 27 členských štátov počas všetkých sledovaných rokov (2021 – 2024) pohybovalo v rozmedzí jedného percentuálneho bodu. Významné zmeny váženej priemernej sadzby o viac ako dva percentuálne body boli zaznamenané len v niekoľkých krajinách: Nemecku, Chorvátsku, Poľsku a Rumunsku.

Vo všeobecnosti možno zmeny zjednodušenej váženej priemernej sadzby v sledovanom časovom rámci pripísať zmenám v modeloch spotreby a sadzbách DPH. K zníženiu sadzby DPH na elektrinu, plyn alebo palivá často dochádzalo v reakcii na výpadky dodávok energie a súvisiaci nárast cien po tom, ako Rusko zaútočilo na Ukrajinu. Takéto znižovanie bolo zaznamenané v Belgicku, Bulharsku, Španielsku, Chorvátsku, Írsku, Taliansku, Poľsku a Portugalsku. K zmenám prispeli aj nižšie sadzby na potraviny, napr. ovocie a zeleninu, a to v Španielsku, Chorvátsku, Taliansku a Poľsku. Niektoré krajiny vrátane Belgicka, Nemecka, Rumunska a Írska zrušili dočasné zníženia sadzieb DPH zavedené počas pandémie ochorenia COVID-19, čo viedlo k zvýšeniu ich vážených priemerných sadzieb. V niektorých krajinách, napríklad v Poľsku, boli zrušené aj odpočty DPH na elektrinu, plyn a palivá, čím sa vysvetľuje nárast váženej priemernej sadzby v rokoch 2023 a 2024.

Pokiaľ ide o zmeny vnútroštátnych sadzieb DPH, prehľad sadzieb DPH uplatniteľných v jednotlivých členských štátoch v období 2016 – 2023 sa uvádza v prílohe 11.

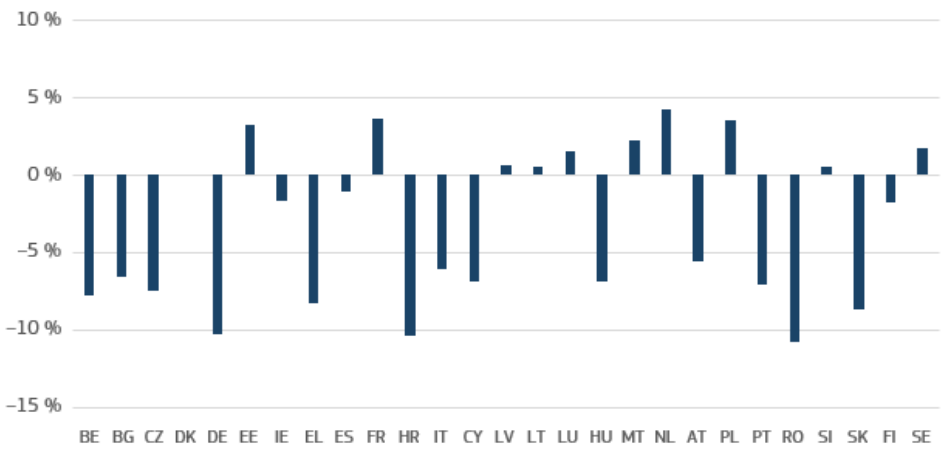
Graf 6 – Absolútna zmena v zjednodušených vážených priemerných sadzbách v rokoch 2021 až 2024 v porovnaní s váženou priemernou sadzbou z roku 2016 (v percentuálnych bodoch)

Zdroj: vlastné výpočty.

Očakáva sa, že väčšina opatrení v oblasti DPH, ktoré členské štáty prijali s cieľom zohľadniť hospodárske dôsledky pandémie ochorenia COVID-19, bude v roku 2024 zrušená. Znamená to, že porovnanie váženej priemernej sadzby z roku 2016 so zjednodušenou sadzbou z roku 2024 by malo poslúžiť ako užitočný údaj o primeranosti sadzby z roku 2016 po pandémii. Vo väčšine krajín bola vážená priemerná sadzba v roku 2024 nižšia než v roku 2016, pričom v mnohých krajinách sa znížila o 5 % až 10 %. Najväčší pokles – približne o 10 % – zaznamenali Nemecko, Chorvátsko a Rumunsko.

Graf 7 – Relatívna zmena v zjednodušenej váženej priemernej sadzbe v roku 2024 v porovnaní s váženou priemernou sadzbou z roku 2016 (v %)

Zdroj: vlastné výpočty.

3.3. Záver analýzy váženej priemernej sadzby

Z analýzy zjednodušeného odhadu váženej priemernej sadzby v závere vyplýva, že uplatňovanie váženej priemernej sadzby z roku 2016 na roky 2021 až 2024 je podľa všetkého pre väčšinu členských štátov primerané. Odhady poukazujú, že vážená priemerná sadzba by sa inak výrazne odlišovala (o viac než 10 %) len v prípade veľmi malého počtu krajín.

V posudzovanom období sa prejavoval dosah viacerých udalostí s potenciálnym vplyvom na uplatniteľné sadzby DPH a následne na vlastné zdroje založené na DPH. Dočasné zmeny v sadzbách DPH súvisiace s opatreniami prijatými v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19, ako aj väčšia flexibilita pri stanovovaní sadzieb DPH v súlade so smernicou Rady (EÚ) 2022/542 sťažujú snahu o izolovaný odhad vplyvu uplatňovania zmrazenej sadzby z roku 2016. Z analýzy však vyplýva, že zrušenie každoročného výpočtu váženej priemernej sadzby malo obmedzený vplyv na spravodlivé rozdelenie príspevku založeného na DPH do rozpočtu EÚ a zároveň sa tým výrazne znížila administratívna záťaž pre Komisiu a členské štáty.

4. Záver

V tejto správe sa hodnotí fungovanie vlastného zdroja založeného na DPH po zmenách zavedených nariadením Rady (EÚ, Euratom) 2021/769, najmä primeranosť zmrazenej viacročnej váženej priemernej sadzby.

Ako sa opisuje v kapitole 2, zrušenie väčšiny kompenzácií a opráv nemalo významný vplyv na sumu základu vlastného zdroja založeného na DPH, pričom klesol počet otvorených výhrad. Spolu so zjednodušenou metódou výpočtu vlastného zdroja založeného na DPH s použitím zmrazenej váženej priemernej sadzby z roku 2016 sa dosiahlo výrazné zníženie administratívnej záťaže pre členské štáty aj Komisiu.

Kvôli neuzavretým výhradám používajú v súčasnosti tri členské štáty provizórnu sadzbu z roku 2016: Nemecko, Chorvátsko a Luxembursko (vážená priemerná sadzba jednotlivých členských štátov sa uvádza v prílohe 9).

Pokiaľ ide o primeranosť zmrazenej sadzby, z kapitoly 3 vyplýva, že odhadovaný vplyv používania sadzby z roku 2016 v rokoch 2021 až 2024 viedol k odchýlkam od skutočnej sadzby o viac než jeden percentuálny bod len v prípade malého počtu členských štátov. Celkovo sa odhadované odchýlky v roku 2024 znížili v dôsledku úprav vykonaných s cieľom vyrovnať sa s hospodárskymi vplyvmi pandémie ochorenia COVID-19. Tieto odchýlky od odhadovanej sadzby v roku 2024 sa pohybujú v rozmedzí od +4 % do –11 %.

Prehľad sadzieb DPH uplatniteľných v jednotlivých členských štátoch v období 2016 – 2023 sa uvádza v prílohe 11.

Príloha

Príloha 1 Tabuľka súhrnného výkazu

Vlastné zdroje založené na DPH podľa nariadenia Rady č. 1553/89

Kód			Záporné	Kladné
	Príjmy			
R.1	Príjmy			
R.2	Pokuty a úroky			
R.3	Náklady na vymáhanie			
R.4	Zdanené malé podniky (–)			
R.5.1	Iné opravy (+)			
R.5.2	Iné opravy (–)			
R.6	Odstupňované daňové úľavy			
R.7.1	Poľnohospodári s paušálnou úpravou (+)			
R.7.2	Poľnohospodári s paušálnou úpravou (–)			
R.8	Čisté príjmy			
W	Vážená priemerná sadzba (v %)			
IB	Predbežný základ			
	Kompenzácia základu			
SE.1	Malé podniky oslobodené od dane (+)			
E.2	Malé podniky oslobodené od dane (–)			
	Časť A prílohy X k smernici 2006/112/ES			
XA.1	Zubní technici			
XA.2	Verejnoprávny rozhlas a televízia			
XA.3	Existujúce stavby a stavebné pozemky			
XA.4	Cestovné agentúry (mimo EÚ)			
XA.T	Časť A prílohy X spolu			
	Časť B prílohy X k smernici 2006/112/ES			
XB.1	Vstupné na športové podujatia			
XB.2	Slobodné povolania			
XB.3	Verejné telekomunikačné služby			
XB.4	Krematóriá a pohrebné ústavy			
XB.5	Nevidiace osoby			
XB.6	Pamiatky vojnových obetí			
XB.7	Súkromné nemocnice			
XB.8	Verejné dodávky vody			
XB.9	Nové stavby a stavebné pozemky			
XB.10	Osobná doprava (vnútroštátne úseky)			

Kód			Záporné	Kladné
XB.11	Lietadlá			
XB.12	Vojnové lode			
XB.13	Cestovné agentúry (v rámci EÚ)			
XB.T	Časť B prílohy X spolu			
	Obmedzenie nároku na odpočet			
RD.C	Automobily			
RD.E	Výdavky na automobily			
	Iné kompenzácie			
OC.1	Iné kompenzácie			
OC.2	Iné kompenzácie			
OC.3	Iné kompenzácie			
OC.4	Iné kompenzácie			
OC.5	Iné kompenzácie			
OC.6	Iné kompenzácie			
OC.7	Iné kompenzácie			
C.T	Kompenzácie SPOLU			
Konečný vymeriavací základ DPH				

Zdroj: Európska komisia.

Príloha 2 Tabuľka súhrnného výkazu

Vlastné zdroje založené na DPH podľa nariadenia Rady č. 1553/89 zmeneného nariadením Rady 2021/769

Kód	Opis	Použitá mena:
R1	Príjmy	
R1.1	Akákoľvek suma DPH nezaznamenaná v príjmoch (+)	
R1.2	Akákoľvek suma nesúvisiaca s DPH, zaznamenaná v príjmoch (–)	
NR	Čisté príjmy	R1 + R1.1 – R1.2
A	Oprava podľa článku 3 ods. 2[29] písm. a), územná pôsobnosť_____ __(+)	
B	Oprava podľa článku 3 ods. 2[30] písm. b), územná pôsobnosť_____(+–)	
C_1	Oprava podľa článku 3 ods. 2 písm. c), porušenie 1 _____(+)	
C_2	Oprava podľa článku 3 ods. 2 písm. c), porušenie 2 _____(+)	
…	……	
C_n	Oprava podľa článku 3 ods. 2 písm. c), porušenie n _____(+)	
TC	Opravy spolu	A + alebo – B + C_1… C_n
CNR	Opravené čisté príjmy	NR + alebo – TC
WAR	Viacročná vážená priemerná sadzba (v %)[31]	nn,nnnn %
FB	Konečný neobmedzený základ vlastného zdroja založeného na DPH	CNR/WAR

Zdroj: Európska komisia.

[29] Územia uvedené v článku 6 sú vrch Athos, Kanárske ostrovy, francúzske územia uvedené v článku 349 a článku 355 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Guadeloupe, Francúzska Guyana, Martinik, Réunion, Svätý Bartolomej, Svätý Martin), Alandy, Normanské ostrovy, Campione d'Italia, talianske vody jazera Lugano, ostrov Helgoland, územie Büsingen, Ceuta, Melilla a Livigno.

[30] Územia uvedené v článku 7 sú Monacké kniežatstvo, Ostrov Man a výsostné územie Spojeného kráľovstva Akrotiri a Dhekelia.

[31] Konečná alebo predbežná vážená priemerná sadzba z roku 2016, vyjadrená na štyri desatinné miesta, zo systému vlastného zdroja založeného na DPH pred rokom 2021.

Príloha 3 Opis kompenzácií a opráv

Názov	Opis	Účel	Odkaz na právny predpis
R.2 Pokuty a úroky	na odstránenie prvkov, ktoré nepredstavujú DPH, ale sú spolu s DPH účtované	základom vlastného zdroja založeného na DPH má byť len vybraná DPH	článok 2 ods. 1 starého nariadenia Rady č. 1553/89 a článok 2 smernice o DPH
R.3 Náklady na vymáhanie			
R.4 Malé zdanené podniky	na vylúčenie takýchto malých podnikov s obratom nižším ako 10 000 EUR	členské štáty majú možnosť vyňať tieto podniky v situácii, keď vznikajú ťažkosti pri uplatňovaní bežného režimu DPH	článok 2 ods. 3 starého nariadenia Rady č. 1553/89 a hlava XXI kapitola 1 oddiel 1 smernice o DPH
R.5.1 a R.5.2 Iné opravy	na opravu iných prvkov, ktoré pozitívne alebo negatívne ovplyvňujú položku R.1 „Vybrané príjmy“	základom vlastného zdroja založeného na DPH má byť len vybraná DPH. Opravy odpočítavajú prvky, ktoré nie sú súčasťou DPH, a pridávajú prvky DPH zaznamenané inde	článok 2 ods. 1 starého nariadenia Rady č. 1553/89 a článok 2 smernice o DPH
R.6 Odstupňované daňové úľavy	podniky s obratom nad 10 000 EUR môžu byť oslobodené od platenia DPH na základe klzavej stupnice	zmierniť administratívnu záťaž pre malé podniky pri uplatňovaní bežného režimu DPH	článok 5 ods. 1 starého nariadenia Rady č. 1553/89 a hlava XXI kapitola 1 oddiel 1 smernice o DPH
R.7.1 a R.7.2 Poľnohospodári s paušálnou úpravou	keďže určití poľnohospodári si plnia povinnosti v oblasti DPH odlišným spôsobom, je potrebné tento vplyv premietnuť do kladného, resp. záporného vplyvu na položku R.1 „Vybrané príjmy“	zmierniť administratívnu záťaž pre poľnohospodárov pri uplatňovaní bežného režimu DPH	článok 5 ods. 2 starého nariadenia Rady č. 1553/89 a hlava XXI kapitola 2 smernice o DPH
SE.1 a SE.2 Malé podniky oslobodené od dane	na zahrnutie takýchto malých podnikov s obratom nad 10 000 EUR, ktoré sú oslobodené od dane, a nepodliehajú teda bežným povinnostiam v oblasti DPH	zahrnúť podniky oslobodené od dane, ktoré majú obrat vyšší než 10 000 EUR a nižší než vnútroštátny prah oslobodenia, ako keby podliehali bežným povinnostiam v oblasti DPH	článok 6 ods. 1 starého nariadenia Rady č. 1553/89 a hlava XXI kapitola 1 oddiel 1 smernice o DPH
XA.1 Zubní technici	na vylúčenie príjmov z DPH súvisiacich s určitými dodaniami, ktoré sú zahrnuté v položke R.1, ale nemajú byť	vyňať dodania, ktoré sú v členskom štáte zdanené, ale majú byť oslobodené od dane	článok 2 ods. 2 druhá zarážka a článok 6 ods. 2 prvá zarážka starého nariadenia Rady č. 1553/89, článok 370 smernice o DPH a časť A prílohy X k nej
XA.2 Verejnoprávny rozhlas a televízia			
XA.3 Existujúce stavby			

Názov	Opis	Účel	Odkaz na právny predpis
a stavebné pozemky			
XA.4 Cestovné agentúry (mimo EÚ)			
XB.1 Vstupné na športové podujatia	na zahrnutie príjmov z DPH súvisiacich s určitými dodaniami, ktoré nie sú zahrnuté v položke R.1, ale majú byť	na spätné pripočítanie DPH k dodaniam, ktoré sú v členskom štáte oslobodené od dane, ale majú byť zdanené	článok 2 ods. 2 tretia zarážka a článok 6 ods. 2 druhá zarážka starého nariadenia Rady č. 1553/89, článok 371 smernice o DPH a časť B prílohy X k nej
XB.2 Slobodné povolania			
XB.3 Verejné telekomunikačné služby			
XB.4 Krematóriá a pohrebné ústavy			
XB.5 Nevidiace osoby			
XB.6 Pamiatky vojnových obetí			
XB.7 Súkromné nemocnice			
XB.8 Verejné dodávky vody			
XB.9 Nové stavby a stavebné pozemky			
XB.10 Osobná doprava			
XB.11 Lietadlá			
XB.12 Vojnové lode			
XB.13 Cestovné agentúry			
RD.C Služobné vozidlá	táto kompenzácia je pre členské štáty nepovinná. Ak je všeobecné právo na odpočet obmedzené, je potrebná záporná kompenzácia, pretože položka R.1 „Vybrané príjmy“ by inak bola nadhodnotená v porovnaní s inými členskými štátmi, v ktorých právo na odpočet v prípade týchto dodaní nie je obmedzené	upraviť položku R.1 „Vybrané príjmy“ tak, aby kopírovala situáciu, keď tieto dodania nepodliehajú obmedzeniu práva na odpočet	článok 6 ods. 4 starého nariadenia Rady č. 1553/89 a článok 176 smernice o DPH
RD.E Výdavky na služobné vozidlá			
OC.1 – OC.n Ostatné kompenzácie	typické príklady „ostatných kompenzácií“ sa vzťahujú na porušenia smernice o DPH,	spätne pripočítať DPH k dodaniam tovaru/služieb, ktoré nie	článok 2 ods. 1 starého nariadenia Rady č. 1553/89

Názov	Opis	Účel	Odkaz na právny predpis
	prípady odklonu od smernice o DPH, ktorý sa blíži porušeniu, alebo určitých aspektov DPH vyplývajúcich z územných osobitostí členských štátov	sú predmetom porušenia alebo s ktorými sa zaobchádza spôsobom, ktorý sa inak odkláňa od bežného zaobchádzania na účely DPH v ostatných členských štátoch	a článok 2 smernice o DPH

Zdroj: Európska komisia.

Príloha 4 Porovnanie základov vlastného zdroja založeného na DPH v prípade členských štátov s obmedzením v rokoch 2020 a 2023

	2020			2023		
Krajina	Pred obmedzením	Po obmedzení	Rozdiel	Pred obmedzením	Po obmedzení	Rozdiel
	v mld. EUR	v mld. EUR	%	v mld. EUR	v mld. EUR	%
Chorvátsko	33,212	24,518	–26 %	43,376	36,747	–15 %
Cyprus	15,360	9,834	–36 %	19,320	13,391	–31 %
Luxembursko	30,402	21,357	–30 %	41,205	27,719	–33 %
Malta	9,183	5,784	–37 %	9,745	8,403	–14 %
Poľsko	254,114	248,794	–2 %	359,996	351,380	–2 %
Portugalsko	102,256	97,793	–4 %	neuplatňuje sa	neuplatňuje sa	neuplatňuje sa
Slovinsko	neuplatňuje sa	neuplatňuje sa	neuplatňuje sa	31,842	31,759	0 %

Zdroj: Prijatie s konečnou platnosťou (EÚ, Euratom) 2021/118 opravného rozpočtu Európskej únie č. 9 na rozpočtový rok 2020, Prijatie s konečnou platnosťou (EÚ, Euratom) 2023/2750 opravného rozpočtu Európskej únie č. 4 na rozpočtový rok 2023.

Poznámka: Na ostatné členské štáty sa obmedzenie nevzťahuje, pretože ich vymeriavací základ DPH je nižší ako 50 % ich HND.

Príloha 5 Vývoj vymeriavacích základov DPH podľa členských štátov (v mld. EUR)

Členský štát	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Belgicko	177	187	195	196	171	207	222
Bulharsko	22	24	26	29	29	34	40
Česko	70	81	87	92	89	99	118
Dánsko	105	110	115	118	114	148	141
Nemecko	1 300	1 357	1 407	1 457	1 432	1 500	1 702
Estónsko	10	11	12	13	13	15	17
Írsko	78	86	88	94	78	96	117
Grécko	70	70	74	79	69	74	89
Španielsko	495	508	564	564	500	578	659
Francúzsko	989	1 057	1 104	1 113	1 043	1 209	1 314
Chorvátsko	28	30	33	37	31	35	40
Taliansko	659	702	713	733	645	764	897
Cyprus	12	14	16	16	16	16	19
Lotyšsko	11	11	12	13	13	14	18
Litva	15	17	18	20	18	24	29
Luxembursko	27	27	28	30	30	35	40
Maďarsko	44	48	54	60	57	60	70
Malta	7	7	8	9	8	7	9
Holandsko	290	303	326	335	329	381	431
Rakúsko	159	168	173	178	173	184	212
Poľsko	171	224	242	252	238	276	315
Portugalsko	91	99	104	113	103	106	127
Rumunsko	62	68	78	82	78	86	102
Slovinsko	19	20	22	22	20	24	27
Slovensko	28	31	34	36	37	40	45
Fínsko	93	96	100	105	102	114	121
Švédsko	201	205	206	208	219	230	234
Spolu	5 231	5 565	5 839	6 006	5 654	6 355	7 154

Zdroj: výkazy DPH členských štátov za rozpočtové roky 2016 – 2022.

Príloha 6 Vývoj zostatkov DPH (v mil. EUR)*

Členský štát	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Belgicko	12,33	15,02	15,37	–8,42	–57,72	31,76	–13,23
Bulharsko	2,32	4,58	1,92	4,68	5,46	7,14	8,46
Česko	5,12	20,69	10,67	8,35	–4,18	9,59	20,28
Dánsko	4,54	2,63	–21,97	–9,11	25,42	71,18	4,42
Nemecko	–6,57	14,07	14,67	–3,28	106,98	104,48	268,70
Estónsko	0,14	1,09	0,49	0,65	0,32	3,08	3,00
Írsko	–9,95	0,84	17,06	2,03	–41,81	11,46	27,42
Grécko	–53,43	–12,05	–4,82	14,16	0,07	–42,82	41,17
Španielsko	67,71	–9,52	128,69	85,19	–73,72	78,88	160,69
Francúzsko	58,70	98,94	111,62	57,41	27,59	253,03	322,78
Chorvátsko	2,75	2,88	2,55	2,99	11,28	9,02	11,13
Taliansko	262,80	145,51	87,06	48,96	–15,63	230,68	580,28
Cyprus	1,49	2,37	3,49	1,48	2,32	1,96	4,63
Lotyšsko	1,82	1,54	2,94	3,15	3,25	1,39	6,44
Litva	1,13	0,71	2,26	3,08	0,74	10,26	17,26
Luxembursko	3,28	4,75	–8,57	–1,97	46,02	11,57	–8,04
Maďarsko	–1,77	–1,54	8,47	11,37	13,65	11,04	26,90
Malta	0,81	1,38	–0,05	2,76	2,65	2,53	3,61
Holandsko	17,27	–0,77	7,72	–1,04	17,14	136,32	48,76
Rakúsko	5,24	–1,22	5,51	1,65	2,32	16,49	39,83
Poľsko	–21,72	100,22	100,90	117,91	–12,60	79,52	58,82
Portugalsko	9,11	6,14	9,15	11,63	2,66	1,80	20,91
Rumunsko	19,50	5,60	10,15	17,41	–6,63	29,37	69,54
Slovinsko	1,37	2,74	3,68	0,78	–4,69	5,17	2,74
Slovensko	4,19	5,78	12,34	10,68	8,82	10,81	9,99
Fínsko	5,12	7,82	3,68	11,69	–0,13	7,16	114,83
Švédsko	6,85	3,54	–0,01	7,86	8,13	15,35	7,57
Spolu	400,15	423,73	524,96	402,03	67,72	1 108,22	1 858,89

Zdroj: ročná účtovná závierka EÚ a výpočty Európskej komisie.

* V rámci vyrovnávania sa každoročne upravujú údaje za posledný dostupný rok a za predchádzajúce roky.

Príloha 7 Výhrady podľa členských štátov

	Celkový počet výhrad k 31. decembru 2023	Z toho výhrady pokrývajúce roky 2021 a 2022
Belgicko	1	–
Bulharsko	–	–
Česko	–	–
Dánsko	7	–
Nemecko	8	–
Estónsko	–	–
Írsko	9	–
Grécko	5	2
Španielsko	–	–
Francúzsko	2	–
Chorvátsko	2	–
Taliansko	3	1
Cyprus	–	–
Lotyšsko	–	–
Litva	–	–
Luxembursko	5	–
Maďarsko	–	–
Malta	–	–
Holandsko	4	–
Rakúsko	5	–
Poľsko	–	–
Portugalsko	–	–
Rumunsko	11	3
Slovinsko	–	–
Slovensko	–	–
Fínsko	2	1
Švédsko	1	–
Spojené kráľovstvo	1	–
Spolu	66	7

Zdroj: Európska komisia.

Príloha 8 Dotazník pre členské štáty

Dotazník k správe uvedenej v článku 13a nariadenia Rady č. 1553/89 o konečných jednotných dohodách o vyberaní vlastných zdrojov pochádzajúcich z DPH.

1. Vyjadrite s použitím stupnice od 1 do 10 (pričom 10 predstavuje najvyššie hodnotenie) svoju spokojnosť s novým systémom, ktorý bol zavedený nariadením Rady (EÚ, Euratom) 2021/769 z 30. apríla 2021, v porovnaní so starým systémom, a to z hľadiska času/zdrojov potrebných na vypracovanie ročného výkazu a na prípravu inšpekcie (úplného cyklu) a účasti na nej?

2. Ktoré prvky nového systému vlastného zdroja založeného na DPH najviac oceňujete?

3. Ktoré prvky nového systému vlastného zdroja založeného na DPH oceňujete najmenej?

4. Prinieslo zavedenie nového systému nejaké zníženie, pokiaľ ide o počet zamestnancov, pracovné zaťaženie, náklady alebo iné zdroje?

5. Ak ste na otázku č. 4 odpovedali kladne, mohli by ste vyčísliť úspory, ktoré reforma umožnila v súvislosti s prípravou výkazov, ako aj s prípravou inšpekcií a účasti na nich [z hľadiska ekvivalentu plného pracovného času (EPPČ), pracovného zaťaženia, nákladov, prípadne iných zdrojov]?

Príloha 9 Percentuálne podiely a stav váženej priemernej sadzby v roku 2016

Členský štát	Vážená priemerná sadzba v roku 2016 (v %)	Počet výhrad	Stav
Belgicko	16,1119 %	–	konečná
Bulharsko	19,7258 %	–	konečná
Česko	18,9045 %	–	konečná
Dánsko	25,0000 %	–	konečná
Nemecko*	16,7396 %	1	predbežná
Estónsko	19,2187 %	–	konečná
Írsko*	16,2875 %	2	predbežná
Grécko	20,3585 %	–	konečná
Španielsko	14,5883 %	–	konečná
Francúzsko	15,3663 %	–	konečná
Chorvátsko*	22,0014 %	1	predbežná
Taliansko	15,5720 %	–	konečná
Cyprus	13,6041 %	–	konečná
Lotyšsko	19,7217 %	–	konečná
Litva	19,7924 %	–	konečná
Luxembursko	13,0210 %	3	predbežná
Maďarsko	24,3450 %	–	konečná
Malta	13,5716 %	–	konečná
Holandsko	16,4194 %	–	konečná
Rakúsko	16,6805 %	–	konečná
Poľsko	17,0229 %	–	konečná
Portugalsko	17,7076 %	–	konečná
Rumunsko	18,6242 %	–	konečná
Slovinsko	17,4687 %	–	konečná
Slovensko	19,1907 %	–	konečná
Fínsko	20,6655 %	–	konečná
Švédsko	21,1007 %	–	konečná

Zdroj: výkazy DPH členských štátov za rozpočtový rok 2016.

* Údaje uvedené v tejto prílohe sú z marca 2024. Po inšpekciách vykonaných po marci 2024 sa percentuálny podiel pre Írsko zmenil na konečnú sadzbu (nový percentuálny podiel je 16,2875). Ďalej sa zmenila predbežná percentuálna sadzba v prípade Nemecka na 16,7453 a v prípade Chorvátska na 22,0578.

Príloha 10 Zoznam smerníc Rady, ktorými sa od roku 2016 zmenila smernica o DPH

1. Smernica Rady (EÚ) 2016/856 z 25. mája 2016, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, pokiaľ ide o trvanie povinnosti uplatňovať minimálnu štandardnú sadzbu.
2. Smernica Rady (EÚ) 2016/1065 z 27. júna 2016, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES, pokiaľ ide o zaobchádzanie s poukazmi.
3. Smernica Rady (EÚ) 2017/2455 z 5. decembra 2017, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES a smernica 2009/132/ES, pokiaľ ide o určité povinnosti týkajúce sa dane z pridanej hodnoty pri poskytovaní služieb a predaji tovaru na diaľku.
4. Smernica Rady (EÚ) 2018/912 z 22. júna 2018, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, pokiaľ ide o povinnosť uplatňovať minimálnu štandardnú sadzbu.
5. Smernica Rady (EÚ) 2018/1695 zo 6. novembra 2018, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, pokiaľ ide o obdobie uplatňovania voliteľného mechanizmu prenesenia daňovej povinnosti v súvislosti s dodaním určitého tovaru a poskytovaním určitých služieb, ktoré sú náchylné na podvod, a mechanizmu rýchlej reakcie proti podvodom v oblasti DPH.
6. Smernica Rady (EÚ) 2018/1713 zo 6. novembra 2018, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES, pokiaľ ide o sadzby dane z pridanej hodnoty uplatňované na knihy, noviny a periodiká.
7. Smernica Rady (EÚ) 2018/1910 zo 4. decembra 2018, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES, pokiaľ ide o harmonizáciu a zjednodušenie určitých pravidiel v systéme dane z pridanej hodnoty pre zdaňovanie obchodu medzi členskými štátmi.
8. Smernica Rady (EÚ) 2019/475 z 18. februára 2019, ktorou sa menia smernice 2006/112/ES a 2008/118/ES, pokiaľ ide o začlenenie talianskej obce Campione d'Italia a talianskych vôd jazera Lugano do colného územia Únie a do územnej pôsobnosti smernice 2008/118/ES.
9. Smernica Rady (EÚ) 2019/1995 z 21. novembra 2019, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES, pokiaľ ide o ustanovenia týkajúce sa predaja tovaru na diaľku a určitých domácich dodaní tovaru.
10. Smernica Rady (EÚ) 2019/2235 zo 16. decembra 2019, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty a smernica 2008/118/ES o všeobecnom systéme spotrebných daní, pokiaľ ide o obranné úsilie v rámci Únie.
11. Smernica Rady (EÚ) 2020/284 z 18. februára 2020, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES, pokiaľ ide o zavedenie určitých požiadaviek na poskytovateľov platobných služieb.
12. Smernica Rady (EÚ) 2020/1756 z 20. novembra 2020, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, pokiaľ ide o identifikáciu zdaniteľných osôb v Severnom Írsku.
13. Smernica Rady (EÚ) 2020/2020 zo 7. decembra 2020, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES, pokiaľ ide o dočasné opatrenia týkajúce sa dane z pridanej hodnoty uplatniteľnej na vakcíny

proti ochoreniu COVID-19 a na diagnostické zdravotnícke pomôcky *in vitro* pre ochorenie COVID-19, prijaté v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19.

14. Smernica Rady (EÚ) 2021/1159 z 13. júla 2021, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES, pokiaľ ide o dočasné oslobodenia od dane pri dovoze a pri určitých dodaniach v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19.

15. Smernica Rady (EÚ) 2022/542 z 5. apríla 2022, ktorou sa menia smernice 2006/112/ES a (EÚ) 2020/285, pokiaľ ide o sadzby dane z pridanej hodnoty.

16. Smernica Rady (EÚ) 2022/890 z 3. júna 2022, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES, pokiaľ ide o predĺženie obdobia uplatňovania voliteľného mechanizmu prenesenia daňovej povinnosti v súvislosti s dodaním určitého tovaru a poskytovaním určitých služieb, ktoré sú náchylné na podvody, a mechanizmu rýchlej reakcie proti podvodom v oblasti DPH.

Príloha 11 Sadzby DPH uplatniteľné v členských štátoch

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
BE	6 %; 12 %; 21 %	6 %; 12 %; 21 %	6 %; 12 %; 21 %	6 %; 12 %; 21 %	6 %; 12 %; 21 %	6 %; 12 %; 21 %	6 %; 12 %; 21 %	6 %; 12 %; 21 %
BG	9 %; 20 %	9 %; 20 %	9 %; 20 %	9 %; 20 %	9 %; 20 %	9 %; 20 %	9 %; 20 %	9 %; 20 %
CZ	10 %; 15 %; 21 %	10 %; 15 %; 21 %	10 %; 15 %; 21 %	10 %; 15 %; 21 %	10 %; 15 %; 21 %	10 %; 15 %; 21 %	10 %; 15 %; 21 %	10 %; 15 %; 21 %
DK	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %
DE	7 %; 19 %	7 %; 19 %	7 %; 19 %	7 %; 19 %	7 %; 19 %	5/7 %; 16/19 %	7 %; 19 %	7 %; 19 %
EE	9 %; 20 %	9 %; 20 %	9 %; 20 %	9 %; 20 %	9 %; 20 %	9 %; 20 %	5 %; 9 %; 20 %	5 %; 9 %; 20 %
IE	4,8 %; 9 %; 13,5 %; 23 %	4,8 %; 9 %; 13,5 %; 23 %	4,8 %; 9 %; 13,5 %; 23 %	4,8 %; 9 %; 13,5 %; 23 %	4,8 %; 9 %; 13,5 %; 23/21 %	4,8 %; 9 %; 13,5 %; 21/23 %	4,8 %; 9 %; 13,5 %; 23 %	4,8 %; 9 %; 13,5 %; 23 %
EL	6 %; 13 %; 24 %	6 %; 13 %; 24 %	6 %; 13 %; 24 %	6 %; 13 %; 24 %	6 %; 13 %; 24 %	6 %; 13 %; 24 %	6 %; 13 %; 24 %	6 %; 13 %; 24 %
ES	4 %; 10 %; 21 %	4 %; 10 %; 21 %	4 %; 10 %; 21 %	4 %; 10 %; 21 %	4 %; 10 %; 21 %	4 %; 10 %; 21 %	4 %; 10 %; 21 %	4 %; 10 %; 21 %
FR	2,1 %; 5,5 %; 10 %, 20 %	2,1 %; 5,5 %; 10 %, 20 %	2,1 %; 5,5 %; 10 %, 20 %	2,1 %; 5,5 %; 10 %, 20 %	2,1 %; 5,5 %; 10 %, 20 %	2,1 %; 5,5 %; 10 %, 20 %	2,1 %; 5,5 %; 10 %, 20 %	2,1 %; 5,5 %; 10 %, 20 %
HR	5 %; 13 %; 25 %	5 %; 13 %; 25 %	5 %; 13 %; 25 %	5 %; 13 %; 25 %	5 %; 13 %; 25 %	5 %; 13 %; 25 %	5 %; 13 %; 25 %	5 %; 13 %; 25 %
IT	4 %; 5 %; 10 %; 22 %	4 %; 5 %; 10 %; 22 %	4 %; 5 %; 10 %; 22 %	4 %; 5 %; 10 %; 22 %	4 %; 5 %; 10 %; 22 %	4 %; 5 %; 10 %; 22 %	4 %; 5 %; 10 %; 22 %	4 %; 5 %; 10 %; 22 %
CY	5 %; 9 %; 19 %	5 %; 9 %; 19 %	5 %; 9 %; 19 %	5 %; 9 %; 19 %	5 %; 9 %; 19 %	5 %; 9 %; 19 %	5 %; 9 %; 19 %	3 %; 5 %; 9 %; 19 %
LV	12 %; 21 %	12 %; 21 %	12 %; 21 %	5 %; 12 %; 21 %	5 %; 12 %; 21 %	5 %; 12 %; 21 %	5 %; 12 %; 21 %	5 %; 12 %; 21 %

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
LT	5 %; 9 %; 21 %	5 %; 9 %; 21 %	5 %; 9 %; 21 %	5 %; 9 %; 21 %	5 %; 9 %; 21 %	5 %; 9 %; 21 %	5 %; 9 %; 21 %	5 %; 9 %; 21 %
LU	3 %; 8 %; 14 %; 17 %	3 %; 8 %; 14 %; 17 %	3 %; 8 %; 14 %; 17 %	3 %; 8 %; 14 %; 17 %	3 %; 8 %; 14 %; 17 %	3 %; 8 %; 14 %; 17 %	3 %; 8 %; 14 %; 17 %	3 %; 7 %; 13 %; 16 %
HU	5 %; 18 %; 27 %	5 %; 18 %; 27 %	5 %; 18 %; 27 %	5 %; 18 %; 27 %	5 %; 18 %; 27 %	5 %; 18 %; 27 %	5 %; 18 %; 27 %	5 %; 18 %; 27 %
MT	5 %; 7 %; 18 %	5 %; 7 %; 18 %	5 %; 7 %; 18 %	5 %; 7 %; 18 %	5 %; 7 %; 18 %	5 %; 7 %; 18 %	5 %; 7 %; 18 %	5 %; 7 %; 18 %
NL	6 %; 21 %	6 %; 21 %	6 %; 21 %	9 %; 21 %	9 %; 21 %	9 %; 21 %	9 %; 21 %	9 %; 21 %
AT	10 %; 13 %; 20 %	10 %; 13 %; 20 %	10 %; 13 %; 20 %	10 %; 13 %; 20 %	5 %, 10 %; 13 %; 20 %	5 %, 10 %; 13 %; 20 %	10 %; 13 %; 20 %	10 %; 13 %; 20 %
PL	5 %; 18 %; 23 %	5 %; 18 %; 23 %	5 %; 18 %; 23 %	5 %; 18 %; 23 %	5 %; 18 %; 23 %	5 %; 18 %; 23 %	5 %; 18 %; 23 %	5 %; 18 %; 23 %
PT	6 %; 13 %; 23 %	6 %; 13 %; 23 %	6 %; 13 %; 23 %	6 %; 13 %; 23 %	6 %; 13 %; 23 %	6 %; 13 %; 23 %	6 %; 13 %; 23 %	6 %; 13 %; 23 %
RO	5 %; 9 %; 20 %	5 %; 9 %; 19 %	5 %; 9 %; 19 %	5 %; 9 %; 19 %	5 %; 9 %; 19 %	5 %; 9 %; 19 %	5 %; 9 %; 19 %	5 %; 9 %; 19 %
SI	9,5 %; 22 %	9,5 %; 22 %	9,5 %; 22 %	9,5 %; 22 %	5 %; 9,5 %; 22 %	5 %; 9,5 %; 22 %	5 %; 9,5 %; 22 %	5 %; 9,5 %; 22 %
SK	10 %; 20 %	10 %; 20 %	10 %; 20 %	10 %; 20 %	10 %; 20 %	10 %; 20 %	10 %; 20 %	10 %; 20 %
FI	10 %; 14 %; 24 %	10 %; 14 %; 24 %	10 %; 14 %; 24 %	10 %; 14 %; 24 %	10 %; 14 %; 24 %	10 %; 14 %; 24 %	10 %; 14 %; 24 %	10 %; 14 %; 24 %
SE	6 %; 12 %; 25 %	6 %; 12 %; 25 %	6 %; 12 %; 25 %	6 %; 12 %; 25 %	6 %; 12 %; 25 %	6 %; 12 %; 25 %	6 %; 12 %; 25 %	6 %; 12 %; 25 %

Zdroj: databáza „Dane v Európe“, v minulosti zverejnený zoznam sadzieb DPH, verejne dostupné informácie.

Príloha 12 Vážené priemerné sadzby v členských štátoch, 2016 – 2020, v %

Členský štát	2016	2017	2018	2019	2020
Belgicko	16,1119	16,0177	15,9033	16,0603	15,9622
Bulharsko	19,7258	19,7290	19,7185	19,7149	19,5845
Česko	18,9045	18,8680	18,8187	18,7778	18,4913
Dánsko	25,0000	25,0000	25,0000	25,0000	25,0000
Nemecko	16,7396	16,7185	16,7355	16,7636	15,4041
Estónsko	19,2187	19,2257	19,1851	19,1873	19,1596
Írsko	16,2875	16,3228	16,5002	16,5307	16,3979
Grécko	20,3585	20,6506	20,6097	19,9687	18,4146
Španielsko	14,5883	14,4696	14,3250	14,6177	14,5594
Francúzsko	15,3663	15,2702	15,2840	15,4303	15,379
Chorvátsko	22,0014	21,4101	21,5697	20,3610	21,0095
Taliansko	15,5720	15,4768	15,4872	15,5858	15,5942
Cyprus	13,6041	13,2560	12,5966	12,7172	13,5437
Lotyšsko	19,7217	19,8917	19,6934	19,7677	19,7213
Litva	19,7924	20,0566	19,8387	19,8857	19,8848
Luxembursko	13,0210	12,8644	13,4055	13,2147	12,931
Maďarsko	24,3450	23,8176	22,9542	23,1810	22,8911
Malta	13,5716	13,6878	13,5302	13,5795	13,3496
Holandsko	16,4194	16,4882	16,1383	16,9233	17,0848
Rakúsko	16,6805	16,6223	16,8065	16,6780	15,892
Poľsko	17,0229	16,9906	16,9136	17,0331	17,1593
Portugalsko	17,7076	17,0838	17,0488	16,8203	16,942
Rumunsko	18,6242	16,9892	16,7183	16,8408	16,4777
Slovinsko	17,4687	17,4037	17,2777	17,3087	17,2753
Slovensko	19,1907	19,2161	19,1329	18,9486	18,7725
Fínsko	20,6655	20,6719	20,6995	20,6476	20,6691
Švédsko	21,1007	21,1800	21,2425	21,2911	21,2327

Zdroj: výkazy DPH členských štátov za rozpočtové roky 2016 – 2020.

Príloha 13 Zjednodušená vážená priemerná sadzba z roku 2020 v porovnaní so skutočnou váženou priemernou sadzbou z roku 2020

Na ilustráciu a overenie presnosti zjednodušenej váženej priemernej sadzby sa v tejto prílohe uvádzajú výpočty zjednodušenej váženej priemernej sadzby z roku 2020, pričom ako základ sa používa vážená priemerná sadzba z roku 2019.

$$S\text{-}WAR_{2020} = WAR_{2019} \times \frac{HH\text{-}WAR_{2020}}{HH\text{-}WAR_{2019}}$$

Na overenie presnosti odhadu je v tabuľke uvedené porovnanie so skutočnou váženou priemernou sadzbou z roku 2020, ktorú uviedli členské štáty vo svojich finančných výkazoch a ktorá bola overená Komisiou. Vo väčšine krajín sa zjednodušená vážená priemerná sadzba výrazne približuje skutočnej váženej priemernej sadzbe, a to s rozdielom menej ako 0,2 percentuálneho bodu. Pri vážení vymeriavacím základom DPH príslušnej krajiny sa zjednodušená vážená priemerná sadzba od skutočnej váženej priemernej sadzby z roku 2020 líši v priemere len o 0,10 percentuálneho bodu.

Ak by sa táto zjednodušená metóda použila namiesto úplného výpočtu váženej priemernej sadzby, finančný vplyv by bol minimálny. Súčet príspevkov členských štátov by bol v roku 2020 nižší len o 14,9 mil. EUR. V prípade väčšiny členských štátov by boli príspevky nižšie alebo by táto metóda na ne nemala vplyv v dôsledku mechanizmu obmedzenia.

Členský štát	Zjednodušená vážená priemerná sadzba v roku 2020	Skutočná vážená priemerná sadzba v roku 2020	Rozdiel (v percentuálnych bodoch)	Vplyv používania zjednodušenej váženej priemernej sadzby na vlastný zdroj (v mil. EUR)	Relatívny vplyv na vlastný zdroj
Belgicko	16,08 %	15,96 %	0,12 %	3,8	0,7 %
Bulharsko	19,70 %	19,58 %	0,12 %	0,0	0,0 %
Česko	18,54 %	18,49 %	0,05 %	0,7	0,3 %
Dánsko	25,00 %	25,00 %	0,00 %	0,0	0,0 %
Nemecko*	*16,66 %*	*15,40 %*	*1,25 %*	*321,9*	*7,5 %*
Estónsko	19,19 %	19,16 %	0,03 %	0,1	0,1 %
Írsko	16,49 %	16,40 %	0,09 %	1,3	0,5 %
Grécko	17,09 %	18,41 %	–1,32 %	–16,0	–7,7 %
Španielsko	14,59 %	14,56 %	0,03 %	3,1	0,2 %
Francúzsko	15,42 %	15,38 %	0,05 %	9,2	0,3 %
Chorvátsko	19,48 %	21,01 %	–1,53 %	0,0	0,0 %
Taliansko	15,58 %	15,59 %	–0,01 %	–1,2	–0,1 %
Cyprus	12,72 %	13,54 %	–0,82 %	0,0	0,0 %

Členský štát	Zjednodušená vážená priemerná sadzba v roku 2020	Skutočná vážená priemerná sadzba v roku 2020	Rozdiel (v percentuálnych bodoch)	Vplyv používania zjednodušenej váženej priemernej sadzby na vlastný zdroj (v mil. EUR)	Relatívny vplyv na vlastný zdroj
Lotyšsko	19,79 %	19,72 %	0,06 %	0,1	0,3 %
Litva	19,91 %	19,88 %	0,02 %	0,1	0,1 %
Luxembursko	13,36 %	12,93 %	0,42 %	0,0	0,0 %
Maďarsko	22,73 %	22,89 %	–0,16 %	–1,2	–0,7 %
Malta	13,52 %	13,35 %	0,17 %	0,0	0,0 %
Holandsko	16,94 %	17,08 %	–0,15 %	–8,5	–0,9 %
Rakúsko	16,66 %	15,89 %	0,77 %	24,1	4,7 %
Poľsko	17,05 %	17,16 %	–0,11 %	–4,5	–0,6 %
Portugalsko	16,79 %	16,94 %	–0,15 %	0,0	0,0 %
Rumunsko	16,70 %	16,48 %	0,22 %	3,0	1,3 %
Slovinsko	17,31 %	17,28 %	0,03 %	0,1	0,2 %
Slovensko	18,62 %	18,77 %	–0,15 %	–0,9	–0,8 %
Fínsko	20,66 %	20,67 %	–0,01 %	–0,1	0,0 %
Švédsko	21,29 %	21,23 %	0,06 %	1,7	0,3 %
Priemer EÚ			0,25 %	2,9	
Vážený priemer za EÚ (podľa základu DPH)			0,10 %		
Spolu				14,9	

Zdroje: výkazy DPH členských štátov za rozpočtové roky 2019 a 2020; údaje modelu EUROMOD o spotrebe (pozri vysvetlenie ďalej) kalibrované na údaje Eurostatu o spotrebe domácností podľa trojčíselnej kategórie spotreby v rámci klasifikácie COICOP (klasifikácia individuálnej spotreby podľa účelu) za roky 2017 – 2018, databáza „Dane v Európe“, sadzby DPH podľa päťčíselnej kategórie spotreby v rámci klasifikácie COICOP na roky 2019 – 2020. Vlastné výpočty.

*: Veľký rozdiel medzi zjednodušenou a skutočnou váženou priemernou sadzbou v prípade Nemecka možno vysvetliť znížením štandardných a znížených sadzieb DPH v roku 2020, ktoré nie je premietnuté v údajoch, z ktorých vychádza zjednodušená vážená priemerná sadzba. Nemecko je preto z priemerov a súčtov vylúčené.

Príloha 14 Rozdelenie spotreby podliehajúcej DPH podľa kategórií, 2020

	Spotreba domácností	Nákupy verejnej správy	Tvorba hrubého fixného kapitálu	Medzispotreba
Belgicko	61 %	4 %	16 %	18 %
Bulharsko	75 %	7 %	5 %	14 %
Česko	59 %	7 %	13 %	21 %
Dánsko	–	–	–	–
Nemecko	65 %	5 %	16 %	14 %
Estónsko	64 %	10 %	17 %	9 %
Írsko	66 %	7 %	16 %	12 %
Grécko	85 %	7 %	4 %	4 %
Španielsko	74 %	7 %	11 %	8 %
Francúzsko	62 %	3 %	17 %	17 %
Chorvátsko	73 %	8 %	9 %	9 %
Taliansko	72 %	7 %	12 %	9 %
Cyprus	59 %	3 %	14 %	24 %
Lotyšsko	75 %	8 %	11 %	6 %
Litva	81 %	6 %	8 %	5 %
Luxembursko	56 %	3 %	6 %	7 %
Maďarsko	66 %	12 %	15 %	7 %
Malta	76 %	9 %	9 %	6 %
Holandsko	60 %	8 %	16 %	16 %
Rakúsko	77 %	7 %	9 %	7 %
Poľsko	73 %	7 %	9 %	11 %
Portugalsko	75 %	7 %	6 %	12 %
Rumunsko	43 %	5 %	14 %	38 %
Slovinsko	70 %	9 %	10 %	10 %
Slovensko	69 %	6 %	10 %	15 %
Fínsko	62 %	18 %	9 %	11 %
Švédsko	58 %	12 %	18 %	13 %

Zdroje: výkazy DPH členských štátov za rozpočtový rok 2020. Vlastné výpočty.

Príloha 15 Podrobné vysvetlenie výpočtu váženej priemernej sadzby pre domácnosti (HH-WAR)

V tejto prílohe sa podrobne vysvetľuje vážená priemerná sadzba týkajúca sa spotreby domácností, ktorá sa označuje ako vážená priemerná sadzba pre domácnosti. Ide o hlavnú položku pri výpočte zjednodušenej váženej priemernej sadzby, t. j. zjednodušená vážená priemerná sadzba sa vypočíta tak, že na (skutočnú) váženú priemernú sadzbu referenčného roka sa uplatní miera rastu váženej priemernej sadzby pre domácnosti. Túto váženú priemernú sadzbu pre domácnosti vypočítalo JRC v Seville.

Jej východiskom sú údaje o výdavkoch na spotrebu odvodené z modelu EUROMOD[32], ktorý pracuje s mikroúdajmi zo štatistík EÚ o príjmoch a životných podmienkach (EU-SILC) a zo zisťovania o rozpočte domácností (v prípade väčšiny krajín vlna z roku 2019, resp. 2015). Tieto výsledky možno kalibrovať tak, aby odrážali údaje z národného účtu dostupné z Eurostatu, označované ako „výdavky domácností na konečnú spotrebu podľa účelu spotreby (trojčíselná skupina klasifikácie COICOP)“. Na výpočet váženej priemernej sadzby v roku n používajú členské štáty údaje o spotrebe z roku n – 2. To znamená, že na kalibráciu údajov o spotrebe sa použili údaje o spotrebe z národných účtov z roku n – 2.

Odhad váženej priemernej sadzby si vyžaduje aj sadzby DPH na jednotlivé kategórie spotreby, ktoré sa získavajú z databázy „Dane v Európe“ a overujú sa na základe vnútroštátnych právnych predpisov. Ku každej päťčíselnej kategórii klasifikácie COICOP (v prípade väčšiny krajín ide o asi 200 kategórií) sa ručne zadáva jedna sadzba DPH. Ak sa uplatňuje viacero sadzieb (napríklad z dôvodu existencie rozličných výrobkov v rámci súboru danej päťčíselnej kategórie alebo z dôvodu odlišných sadzieb počas roka), použije sa sadzba, ktorá je najrozšírenejšia[33].

Kategórie spotreby oslobodené od dane, ktoré neprispievajú k vymeriavaciemu základu DPH, sa určujú na základe dokumentu GR TAXUD *VAT rates applied in the Member States of the European Union* (Sadzby DPH uplatňované v členských štátoch Európskej únie) na rok 2019 a na základe smernice 2006/112 o DPH. Predpokladá sa, že tieto oslobodenia zostanú v priebehu rokov konštantné.

Vážená priemerná sadzba pre domácnosti v jednotlivých členských štátoch sa potom odhaduje ako implicitná sadzba vydelením záväzkov súvisiacich s DPH výdavkami súkromných domácností na spotrebu:

$$HH\text{-}WAR \quad = \frac{VAT^{NA}}{\left(EXP^{NA} - VAT^{NA}\right)}$$

[32] EUROMOD je mikrosimulačný model daní a dávok pre EÚ, ktorý umožňuje výskumníkom a analytikom politík porovnateľne vypočítať vplyv daní a dávok na príjmy domácností a pracovné stimuly pre obyvateľstvo v jednotlivých krajinách a v EÚ ako celku. Výsledky, ktoré sa tu uvádzajú, sú založené na modeli EUROMOD verzie i6.120. Model EUROMOD pôvodne viedol, vyvíjal a spravoval Inštitút pre sociálny a ekonomický výskum (ISER) a od roku 2021 ho vedie, vyvíja a spravuje JRC v spolupráci s Eurostatom a národnými tímami z krajín EÚ. K vývoju modelu EUROMOD prispelo množstvo ľudí a patrí im naša vďaka. Za výsledky a ich interpretáciu zodpovedajú autori. Viac informácií: https://euromod-web.jrc.ec.europa.eu/.

[33] Sadzby za rok 2024 preskúmali odborníci z jednotlivých členských štátov. V čase výpočtu (júl 2024) však ešte stále mali predbežnú povahu, čo znamená, že podliehajú kontrolám, revíziám a úpravám až do ďalšieho ustáleného vydania modelu EUROMOD začiatkom roka 2025.

Keď *HH-WAR* je vážená priemerná sadzba pre domácnosti v danom členskom štáte a roku, VAT^{NA} sú celkové záväzky súvisiace s DPH a EXP^{NA} zas celkové výdavky na spotrebu, a to zo všetkých výdavkov na spotrebu, ktoré nie sú oslobodené od DPH. Zahrnuté sú aj kategórie spotreby s nulovou sadzbou. Označenie NA znamená, že veličiny VAT a EXP boli kalibrované na národné účty.

Príloha 16 Zjednodušené vážené priemerné sadzby za roky 2021 – 2024, s použitím referenčného roku 2019

Členský štát	2021	2022	2023	2024
Belgicko	16,04 %	15,81 %	15,18 %	14,97 %
Bulharsko	18,98 %	19,32 %	18,69 %	18,54 %
Česko	17,62 %	17,97 %	17,93 %	17,55 %
Dánsko	25,00 %	25,00 %	25,00 %	25,00 %
Nemecko	15,76 %	15,82 %	15,85 %	16,24 %
Estónsko	19,18 %	19,17 %	19,13 %	19,88 %
Írsko	15,07 %	15,67 %	15,19 %	16,11 %
Grécko	17,12 %	17,46 %	17,41 %	17,33 %
Španielsko	14,24 %	14,09 %	13,63 %	14,46 %
Francúzsko	15,40 %	15,39 %	15,56 %	15,98 %
Chorvátsko	19,45 %	18,06 %	18,17 %	18,27 %
Taliansko	15,53 %	15,03 %	15,06 %	14,62 %
Cyprus	12,66 %	12,95 %	12,76 %	11,91 %
Lotyšsko	19,80 %	19,71 %	19,81 %	19,92 %
Litva	19,84 %	19,47 %	19,38 %	19,92 %
Luxembursko	13,34 %	13,46 %	13,03 %	13,66 %
Maďarsko	22,63 %	23,30 %	23,03 %	22,50 %
Malta	13,50 %	14,31 %	13,84 %	14,05 %
Holandsko	16,86 %	17,19 %	17,31 %	16,96 %
Rakúsko	15,40 %	16,84 %	17,11 %	16,52 %
Poľsko	16,97 %	12,99 %	15,47 %	17,52 %
Portugalsko	16,53 %	16,62 %	16,25 %	16,31 %
Rumunsko	16,73 %	16,67 %	16,99 %	16,84 %
Slovinsko	17,27 %	17,23 %	17,52 %	17,59 %
Slovensko	18,63 %	18,54 %	17,87 %	17,38 %
Fínsko	20,66 %	20,66 %	20,78 %	20,30 %
Švédsko	21,29 %	21,53 %	21,78 %	21,53 %
Nevážený priemer	17,46 %	17,42 %	17,40 %	17,48 %
Priemer vážený vymeriavacím základom DPH	16,34 %	16,14 %	16,23 %	16,45 %

Zdroj: výpočty Európskej komisie.